

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

American
Home
newspaper
100 Years
of Service

AMERICAN HOME

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Nationwide, over 200,000 American Slovenians

AMERIŠKA DOMOVINA, FEBRUARY

VOL. 101 - NO. 6

(USPS 024100)

MILAN KRAVANJA 032798
1301 COURTHOUSE RD APT 1710
ARLINGTON VA 22201-2537

Arizona Button Box Notes Come Alive

By Megan Walter
The Arizona Republic

When it comes to music, Frank Cic knows all the right buttons to push. For the past 15 years, Cic has been pressing his fingers into service, coaxing music from an instrument that heaves and sighs sustained notes with a squeeze here, a pull there and his digits flying everywhere.

Cic's musical "voice" is a stretch - a button box accordion.

Sometimes called a harmonica because of the similarity in sound, button box accordions are much like the common accordion that folks associate with polka tunes but with greater range and more tones.

"The bellows take the place of the mouth blowing in or out of the harmonica," Cic explains.

Playing such favorites as Hank Williams' *Cheating Heart*, polkas and waltzes, Cic has captured the essence of his culture and the satisfaction of bringing smiles onto the faces of Arizona's elderly and youth.

Cic, 73, a Sun Lakes resident, is one of only two men in the state who play button box accordions. John Drobnik, also a Sun Lakes resident, plays with Cic frequently. Together they entertain at such venues as cultural festivals, nursing

homes, churches and weddings.

"We play anywhere they want to listen, and we do it for free," Cic says.

Whenever he plays, Cic eases his face into a smile. He sways to the music, his finger tweaking the accordion so that the notes stretch and hang in the air. Eventually, Cic disappears into the music and the high pitched sounds of the accordion, soaring with love and heaving with sadness are all that remains.

Occasionally, Cic becomes overwhelmed with emotion and breaks into song in his native Slovenian tongue. His songs are melancholy, often about love and remembering places in

the Republic of Slovenia.

"We don't play popular stuff," Cic said. "Our songs are sensitive as far as the heart is concerned."

However, Cic said he does play songs for special occasions upon request.

Cic, who moved to Arizona from Barberton, Ohio, grew up singing in a Slovenian chorus. He said he always yearned to play the button box accordion, which was a popular instrument in his hometown, but was always too busy to learn.

Then in 1983, Cic made his way to the Valley of the Sun. He found himself bedridden for six months after extensive knee surgery and needed a way to pass the

(Continued on page 5)

Frank Chukayne retires as Euclid Democratic Leader

After more than 40 years as Euclid Democratic Leader, Frank Chukayne on January 29, 1999 retired from his lofty position. He announced his intentions at a meeting of Precinct Committeemen held in St. Stephen's Church Hall in Euclid, Ohio. He strongly recommended James Petkovic, who was then unanimously elected as Frank's successor.

Frank Chukayne, 77, of Slovenian heritage, was born in Cleveland on April 14, 1922. The family moved to Euclid in 1927. He graduated from Collinwood High School in 1941.

Frank married Helen Wasilko on November 9, 1946. He entered the political arena in 1957 with his close friends Joe Paik and Neil O'Donnell. They changed the political structure of Euclid's City Government from predominantly Republican to today's total body of Democrats.

Mr. Chukayne served six terms as a councilman in the city of Euclid, defeating some of the top Republican and Coalition members. He sponsored many important legislative laws including the dramatic Strike-Breaker Ordinance. He retired from council in 1977.

After 25 years as a tool and die maker at the Fisher Body Plant in Euclid, Frank was appointed Executive Director for the City of Euclid and served in that capacity from 1980 through 1987.

Mr. Chukayne was a member of Retirees Local 1045 UAW, Knights of Columbus since 1941, and a member of St. Stephen Byzantine Catholic Church, and past president of their Holy Name Society.

James Petkovic, of Croatian heritage, age 48, is married to Debra. They have two sons Eric, 20 a student at Marquette University in Wisconsin, and Nicholas, 16, a student at St. Ignatius High School.

Jim has been in public service for more than 20 years, six years with the City of Euclid. He served 10 years as Bailiff to Judge Leslie Brooks Wells, and 14 years in the Common Pleas Court as Director of Court Scheduling.

Mr. Petkovic very emotionally thanked the committee for their unanimous vote of confidence. He also assured them he will make every effort to continue the excellent accomplishments of the past.

Pope Coming in September

Dr. Karl Bonutti, Slovenia's Ambassador to the Vatican, called on Friday to inform readers that Pope John Paul II is scheduled to come to Maribor, Slovenia on either the first or second Sunday in September for an outdoor Mass to officially announce Bishop Anton Slomšek's beatification.

Paul Hribar on Euclid Charter Review

Attorney Paul J. Hribar of Euclid, Ohio, has been appointed to his fourth consecutive Euclid Charter Review Commission by Mayor Paul Oyaski.

Hribar was first appointed to the Commission by Mayor Harry Knuth in 1977 and then later by Mayors Tony Giunta and David Lynch.

The name of the building in which Paul J. Hribar and his associates have had their offices since 1973 has recently been changed from the A.M. Pena Building to the Omni Park Building at 27801 Euclid Avenue, Euclid, Ohio 44143.

'Returning Home'

Most Reverend
Anthony M. Pilla
Bishop of Cleveland

"There is no place like home!" That is an expression that I uttered many times over the last three years every time my plane touched down at Cleveland Hopkins Airport.

During my three-year term as president of the National Conference of Catholic Bishops, I had to do a great deal more traveling than I am accustomed to. I am sensing the beginning of this Lenten season as just that - a spiritual "returning home."

Yes, we are about to begin the last Lenten season of this 20th century in the last century of this Second Christian Millennium. This Lenten observance is occurring in what the Holy Father has designated as the Year of God the Father, the third and final year of preparation for the Great Jubilee 2000.

According to the spirit of Jubilee, the Pope has encouraged us to "be reconciled!" as preparation for the Holy Year. I would like to suggest that this image of "returning Home" might be an authentic way for us to think about forgiveness, mercy and reconciliation.

"Returning Home" is another way of saying that we are all called to use this holy time to "reconnect with our true identity" as the children of God. There is no place like home!

Through prayer, fasting and almsgiving; through good works, greater tenderness and more generous forgiveness; through justice, contrition and reconciliation, it is possible for us to make our way back to a place we might call "home" - our spiritual home.

This Lent could be a time for us to truly seek a return to our homeland, the holy place where God first called us, the place where God holds us and invites us to deeper union with Himself. This homeland is the center of our hearts, the place where Jesus promised to come, with the Father and the Spirit, to make their holy dwelling place. Such a Lenten invitation might include for us some deeper times of silent prayer before the Blessed Sacrament or alone in the morning at home.

This is our calling, this is our joy, this is our faith in Jesus Christ. There's no place like home, and our Christian home this Lent is the place where God longs to dwell with us.

By Jim Debevec

Last week we talked about "communication." This week we received a letter with our telephone number printed where our zip-code should be. It took the Post Office one day to correctly figure out where the letter should go. Mighty efficient. If you send e-mail to the wrong address, nobody forwards it to the correct recipient. Goes to show.

You ever see those old movies where the police are trying to trace a telephone call? The special agent says to the potential victim, "Keep him on the line for another three minutes so we can trace the call."

I have news You don't have to keep them on the line for three minutes any more, or even two or one minute. As a matter of fact, you don't even have to answer the phone. If you have Caller ID like Bob Mills, the number of the caller is displayed on the phone as it's ringing. And if Bob's not home, the phone stores all the numbers of people who called while he was gone. Amazing.

So there you have it; they're going to have to rewrite all those detective movies and come up with a new story-line that does not feature the fast-talking victim on the phone.

A joke was communicated to me via the radio one day this week. It goes like this:

Bill and Hillary were driving along a country road when their car was running low on gas. They stopped at a service station and a grubby-looking attendant

came out to fill their tank. He looked at Hillary and began talking with her. It was one of her old boy-friends.

After they paid and left, Bill said, "How about that. One of your old boyfriends. Just imagine what would have happened if you had married him."

"Yes," Hillary replied. "He would be president and you would be pumping gas."

George Washington's birthday is February 22. He's famous for not telling a lie. Suppose he had lived now. If someone would have said to him, "Do you know Monica or Paula?" What would he have answered? Probably he would have kept his mouth shut. He didn't have any teeth. You never see a picture of him smiling.

The other evening I saw the movie, "Wag the Tail." It was difficult to watch. I kept imagining it was real. It was about Hollywood orchestrating the image of the President for the American people to watch on television. It was all phony. It made me wonder. Could the story be true? It was scary.

A vacation is like love: anticipated with pleasure, experienced with discomfort, and remembered with nostalgia.

Love is one long sweet dream, and marriage is the alarm clock.

"Before marriage, a man declares he would lay down his life to serve you; after marriage, he won't even lay down his paper to talk to you." -Helen Rowland.

A girl can tell when she's in love and usually does.

All the world loves a lover except those who are waiting to use the phone.

Love is blind and marriage is the eye-opener.

P.S. - Who is the patron saint of comedians?

100 WORDS MORE OR LESS

BY JOHN MERCINA

Happy Valentine's Day to all the READERS!

Here are some tips on LOVE, given by the youngsters, as found on the Net:

- ⇒ How to make love endure? "Spend most of your time loving instead of going to work." (Tom,7))
- ⇒ "Be a good kisser. It might make your wife forget that you never take out the trash." (Randy,8)
- ⇒ What is the proper age to get married? "Eighty-four, because at that age, you don't have to go to work anymore and you can spend all of your time loving each other..." (Judy, 8)
- ⇒ "One of you should know how to write a check. Because, even if you have tons of love, there are still going to be a lot of bills." (Ava,8)
- ⇒ How does a person learn to kiss? "You learn it right on the spot when the gooshy feelings get the best of you." (Doug, 7)

There you have it, folks. Perhaps one of the above refers to you!

The Assemblyman

By Rudy Flis

Last Thursday I took advantage of our break in winter weather and with my wife, Therese, headed to Western Ohio. The city of Bryan was our first stop, and next was the city of Defiance. On Rt. 15 to Defiance there is a unique barn which has eight sides. Driving by this barn I look at it and think, "What a nightmare it would be for me to own that barn." I imagine walking in the barn all day, my arms full of junk and no corner to put it in. No thank you.

After the city of Defiance there is the city of Archbold. In Archbold is an outlet store, "Sauder Woodworking." The outlet is filled with furniture from end tables to entertainment centers. While wondering through the store, something caught my wife's eye and now it is ours. How are we going to get it home?

I backed my car up to the loading dock. Two husky guys brought out a box. The box was about five feet long, two feet wide and a foot deep. As the box was pushed into the car trunk, the back end of the car dipped toward the ground. Our piece of furniture had been laid to rest in a box and was now buried in my car trunk.

When we arrived home, I decided to wait for Monica's

boyfriend, Matt, to come over. The box seemed to weigh a ton, as we struggled to get it in the house. It stayed on the floor until Saturday. Seated in a comfortable chair, with my feet on the box, I studied the directions. I wanted it to look like what we bought in the furniture store. Reading the instructions helps immensely in the end product. I say this from years of experience of putting kids toys together. Anybody remember those first painful projects?

Finally, it was time to open the box and empty it. It was filled with bits, pieces and hardware. It didn't look like much; just a lot of wood work.

I did just as the directions instructed for assembly, and glory be, my wife had her "Armoire," pronounced "Armware," which reminds me of Indian Arm Wrestling.

So, the break in our winter weather has done much for us.

I have a new word in my vocabulary, "Armoire." My wife Therese has a new "Armoire," and I have a new respect for people who put all those pieces in a box, holes and screws that match up, pieces of wood that fit and match, which makes me look great to my wife, which enriches our marriage. Isn't life great?

Did you hear about the secretary who always typed in lower case?
She couldn't shift for herself.

In those whom I like, I can find no common denominator; in those whom I love I can: they all make me laugh.
--W.H. Auden
American poet

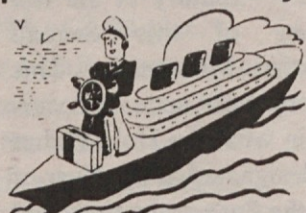
Within a year of quitting smoking, your excess risk of coronary heart disease is cut by half.

Human beings, who are almost unique in having the ability to learn from the experience of others, are also remarkable for their apparent disinclination to do so.
--Douglas Adams

President Clinton was born William Jefferson Blythe IV, but took his stepfather's last name of Clinton at the age of 16.

Why do this? When you can do this plus save money!

Sale of All Sails
(through Feb. 28, 1999)

Book Now!

Any Norwegian Cruise Line ship

*Receive a two category upgrade.

*Second person half-off or better.

NORWEGIAN CRUISE LINE

216-261-1050 22078 Lakeshore Blvd., Euclid, Ohio 44123

Life of Bishop Anton Martin Slomšek

(Continued from last week)

XVI. VISITATORIAL MISSION

Pope Pius IX, too, wished to renew the world in Christ. One means, he felt, for achieving this goal would be the renewal of Religious Orders.

Consequently apostolic visitations were ordered for all the monasteries in Austria. Bishop Slomšek submitted a list of suggestions to Cardinal Friderik Schwarzenburg on how this could be done most fruitfully.

The Cardinal was so pleased with this proposal that he named him Co-visitor of the 19 Benedictine Abbeys in Austria. Though still suffering from the effects of a serious illness, he responded by saying that he was willing to undergo any hardship "for the greater glory of God, for the progress of the Church, and for the spiritual renewal of such an influential institution as the Benedictine Order."

However, in 1852, Bishop Slomšek was still so weak that the Cardinal advised him to postpone his visitation tour. Instead he invited him to come to a health resort in Czechoslovakia where he could regain his strength. When Bishop Slomšek felt a little better the Cardinal again brought up the subject, asking him if he would now be able to undertake this unpleasant task. The reply was typically filial: "Gladly and with love do I accept the duties of Co-Visitor for the Benedictine Monasteries in Austria." It took him two years to complete the task, from 1855 to 1857. We must keep in mind that he had to simultaneously continue shepherding his own diocese.

Travel in those days was not easy. There were no trains as yet, and riding in coaches and carriages was slow and tiring. But Bishop Slomšek seemed to thrive on physical discomforts. The spiritual hardships, however, were much harder to endure.

To understand the religious life of a Benedictine Monk, he had to study the Rule of St. Benedictine and its practical applications. Then he had to deal with all kinds of characters and temperaments. It was a consolation for him to meet so many saintly religious. He was edified by their obedience, humility, kindness, piety and zeal, as well as by their graciousness and politeness in

his regard.

But he also encountered monks who were opposed to the whole business of renewal. Some even expressed their hate for it. Much to his sorrow, he met some who were lax, worldly, stubborn, disobedient, lazy, vain, proud and conceited. Yet through it all he remained kind and gracious. No matter how much they provoked him, he always kept his temper under control. As a result, his efforts bore fruit a hundred-fold. He left each monastery a better place than he had found it on his arrival.

True, a few of the monasteries did indeed suffer from "pernicious spiritual anemia" but even those were helped by his suggestions and his inspirational talks. The Order entered upon a "New Spring" in Austria.

XVI. POLITICAL INVOLVEMENT

According to the Constitution, all the bishops of the Austrian Empire automatically became the peoples' representatives in the regional legislature and also members of Parliament in Vienna. Bishop Slomšek found this additional burden a heavy one, especially because of his poor health. The spiritual government of his diocese was a full-time occupation in itself. Then there

was his writing which absorbed any leisure time that he had. Yet he gladly spent himself in the cause of his people's ethic and social rights. He faithfully attended all the sessions in Graz and Vienna.

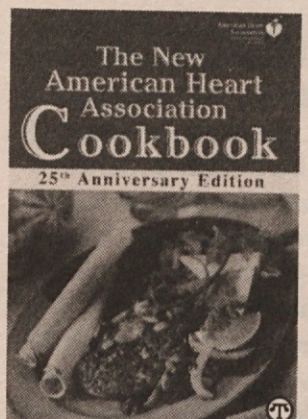
It happened that once a friend invited him to come along on a pilgrimage to Rome. Sadly he had to decline because, as he wrote to his friend, "My presence in Parliament is of far greater importance than my going to Rome." He took his civic duty seriously. In fact he considered it sacred. Only in the last year of his life did he make an exception and that was because diocesan affairs required his presence at home.

In Parliament he defended the political rights of the Slovenian people and advocated social justice for them. But he laid far greater stress on the advancement of God's kingdom among them. It was no pleasant task for him to sit in the company of the enemies of religion who were then in the majority in Parliament. He had to face their scornful glances, realizing that he was a thorn in their side. He had to oppose the passage of laws which threatened to strangle the Catholic Church in all of Austria, but he did it courageously.

(To Be Continued)

Valentine's Day Recipes Can Be Good For The Heart

(NAPS)—Valentine's Day is a favorite time for dining and dining. This year when you plan a romantic Valentine's Day dinner, make sure the menu is as good for your heart as for your tastebuds. If a home-cooked meal is the way to your valentine's heart, using a heart-healthy recipe from *The New American Heart Association Cookbook* is a wonderful way to show you care. Start with a green salad and then offer Linguine with White Clam Sauce and crusty French bread to zing your sweetheart with Cupid's arrow.

A home-cooked meal is the way to your valentine's heart and it can help keep your loved one's heart healthier.

Linguine With White Clam Sauce Serves 4

- 8-ounce bottle clam juice
- 1/2 cup dry white wine (regular or non-alcoholic)
- 8 ounces dried linguine
- 1 teaspoon olive oil
- 1/2 cup finely chopped onion
- 4 medium cloves garlic, minced, or 2 teaspoons bottled minced garlic
- 2 tablespoons all-purpose flour
- 2 6 1/2-ounce cans minced clams, rinsed and drained
- 2 tablespoons finely snipped fresh parsley
- 2 tablespoons grated Parmesan cheese

In a small saucepan, combine clam juice and wine. Bring to a boil over

high heat; boil, uncovered, until mixture is reduced to 1 1/4 cups, about 5 minutes. Set aside. Cook linguine using package directions, omitting salt and oil. Drain. Meanwhile, heat a small nonstick skillet over medium-high heat. Add olive oil, swirling to coat bottom. Sauté onion until translucent, 2 to 3 minutes, then add garlic and sauté for 2 minutes.

Stir in flour and cook for 1 minute.

Add hot clam juice mixture and stir until thickened, 2 to 3 minutes. Stir in clams and parsley. Cook for 2 minutes, or until clams are thoroughly heated, stirring constantly.

To serve, spoon sauce over pasta and sprinkle with Parmesan.

George Clinton and John C. Calhoun are the only vice presidents who served under two presidents.

1999 TRAVELMAX TOURS 1999

ALL INCLUSIVE TOURS BY VAN OR MINIBUS MULTILINGUAL TOUR DIRECTORS

◆ ROMANTIC CENTRAL EUROPE ◆

6 countries in 15 days

Germany, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Slovenia, Austria

TWO TOURS: May 29 - June 13, and June 12 - June 27

◆ SLOVENIA OFF THE MAIN ROADS ◆

15 day tours - Three tours available

TOUR I: June 3 - June 18, 1999

TOUR II: July 1 - July 16, 1999

TOUR III: July 29 - August 13, 1999

◆ SLOVENIA'S WINE REGIONS ◆

9 day tours - Two tours available

Tour I: "From the Adriatic Sea to the Alps"

September 13 - September 21, 1999

Tour II: "From Prekmurje to Bela Krajina"

October 4 - October 12, 1999

◆ VINEYARDS OF CENTRAL EUROPE ◆

4 countries, 16 days

Visit Italy, Austria, Slovenia, and Hungary

Tour dates: June 17 - July 2, 1999

◆ TREKKING TOURS IN SLOVENIA ◆

Choice of six magnificent treks!

Depart at your convenience

Call MIKE CERAR at **TRAVELMAX, Inc.**

(800) 677-1313 or (216) 692-1700

911 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Stop in for all your beverages and snacks!

CAPITAL BEVERAGE

Select Beer - Wine - Champagne & Imports

-- SPECIALTY ITEMS --

(216) 361-1229 Fax (216) 361-1229

SHARON K. Manager

6104 St. Clair Ave., Cleveland 44103

TAX TIME IS HERE

Come In or Call Us for Appointment

Cleveland Accounting Service

6218 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44103

881-5158

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

1 (440) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 /
LOCATED IN REAR

Croatians Battle to Keep Parish Open

STEELTON, Pa - For three years parishioners of a church in this gritty steel town have been fighting with their bishop, contending their Croatian heritage is being undermined by the Catholic diocese's decision to consolidate parishes.

They have picketed the home of Bishop Nicholas Dattilo of Harrisburg, carrying signs that read, "Save Our Parish, Save Your Soul." They have arranged for a Croatian bishop from Bosnia to celebrate mass without Bishop Dattilo's permission. They have celebrated a parish that no longer exists in diocesan eyes.

Tensions escalated in September when the bishop warned in an open letter in the diocese's newspaper, the *Catholic Witness*, that the parishioners in the St. Mary's Preservation Society risk "separation" if they do not end their dissent.

"They will no longer be members of the Roman Catholic Church," said the Rev. T. Ronald Haney, spokesman for the diocese. "They have been absolutely disrespectful, disobedient and they owe the bishop a public act of apology."

But Chuck Wilson, a legal expert who helps Catholics challenging church decisions, considers the threat extreme.

"We've handled a lot of parish-closing cases, but I've

never seen anything like this, with people being threatened with penalties," said Mr. Wilson, director of the St. Joseph's Foundation in San Antonio. "The law of the church says penalties should be used as a last resort, and this certainly isn't a last resort."

The diocese's canon lawyer, the Rev. William King, acknowledged that the bishop's warning was the start of the long process of excommunication, but he expressed hope that it could be avoided.

"One of the guiding principles in the new laws of the church is to reduce any penalties," he said. "That is essentially why Bishop Dattilo waited 3½ years to issue any warning."

The dispute over ethnic ties is in a town with a welcome sign that reads: "Steelton: Many Countries, One People." The Belgrade Bakery makes Serbian bread and Italian cookies. And there is an Eastern Orthodox church for Macedonian and Bulgarian descendants.

In 1995, the diocese consolidated five ethnic parishes - German, Italian, Irish, Slovenian, and Croatian - into Prince of Peace parish. The 81-year-old red-brick Croatian church, formerly known as St. Mary's, was made the parish church.

"They suppressed the Croatian parish into an

American-based, English-speaking parish," said Joanne Zalek, president of the St. Mary's Preservation Society.

Before the consolidation, Mass was celebrated in Croatian every other week, with other Masses in English. Some songs at all Masses were sung in Croatian, she said.

Mrs. Zalek, a second generation Croatian-American, said parishioners want their culture alive in the church, not just for their heritage but for immigrants and refugees.

Croatia and four other Yugoslav republics - Bosnia, Slovenia, Macedonia and Herzegovina - declared independence in 1991, separating from Serbia and Montenegro and sparking civil war.

"Since the Bosnian war we've had many refugees settle in this area," she said. "They're not comfortable yet with the language."

In Pennsylvania, about 78,000 claim Croatian ancestry, including about 3,400 in Dauphin County, where the parish is located.

Unlike a century ago, when waves of Europeans immigrated to America, ethnic parishes today are not always practicable. Less money drops into collection plates these days because of dwindling membership, and

the church is grappling with a shortage of priests.

Two Croatian-speaking Franciscans had served the Steelton parish until the consolidation, when two diocesan priests replaced them. Ms. Zalek said they are still needed, noting the parishioners had to bring in a Croatian-speaking priest to hear confessions from an elderly woman who understood little English.

Mr. Haney said the bishop has tried to meet some of the parishioners' wishes. Masses have been celebrated in Croatian, but Ms. Zalek said few were said on Sunday, the day of obligation for Catholics.

This article appeared in the Saturday, Nov. 14 edition of *The Washington Times*. It was submitted by Terrence R. Dragovan of Burtonsville, MD, formerly of Steelton. He noted that "The Slovenian community was not happy about losing their church (St. Peter's), but they, for the most, part accepted the bishop's order."

Donation

Thanks to Rudy Klammer of Willowick, Ohio who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

RUDY'S
Quality Meats Inc.
31728 Vine St.,
Willowick
943-5490
TOP QUALITY MEATS
at REASONABLE PRICES

Boneless Beef

Strip Steak \$5.49 lb.

Homemade Hot or Mild Italian Sausage \$1.79 lb.

Pork Shoulder Steaks \$1.69 lb.

Homemade Smoked Slovenian Sausage \$3.69 lb.

Lean Ground Beef Patties \$1.99 lb.

Sale from Feb. 11-17

RUDY'S
Quality Meats Inc.
317 Vine St.,
Willowick
Phone: 440-943-5490

A child cannot be taught by anyone who despises him, and a child cannot afford to be fooled.
--James Baldwin

Nothing is really work unless you would rather be doing something else.

Al Koporc, Jr.
Piano Technician
(216) 481-1104

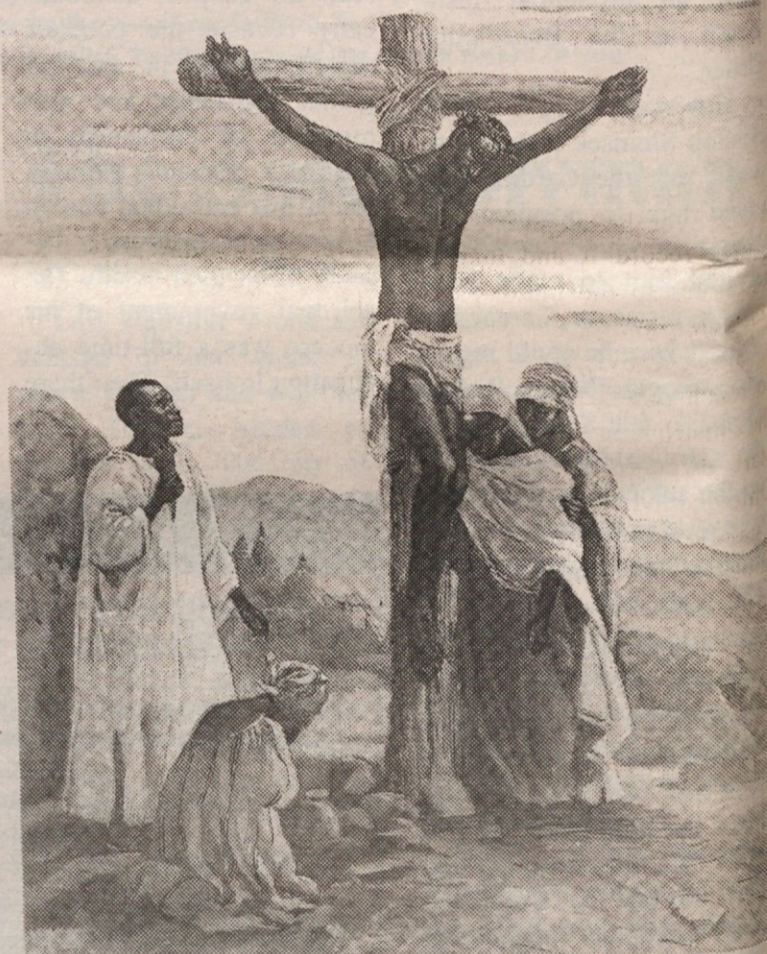
House For Sale in Slovenia
Beautiful home in mts. near Ljubljana. 3 flrs. On 3 acres.
Call (617) 269-4315

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000 (FX)

Dr. Zenon A. Klos
E. 185th Area
531-7700

-- Emergencies --
Dental Insurance Accepted
Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair
COMPLETE DENTAL CARE FACILITY
848 E. 185 St.
(between Shore Carpet & Fun Services)

Slovenian-American Missionary Fr. Ralph J. Roberts, S.S.S. formerly from St. Christine's parish in Euclid, Ohio, sent a letter from Blessed Sacrament Parish, P.O. Box 1000, Masaka, Uganda, East Africa wishing everyone good health and a Blessed and Happy Year 1999.

Drive in - or Walk In
BRONKO'S
Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.
Euclid, Ohio 44119 531-8844
Imported and Domestic Beer and Wine
Soft Drinks - Milk - Ice - Snacks
Imported Slovenian Wines
Radenska Mineral Water -
⇒ We have all Ohio Lottery Games ⇒
Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.
Owner - David Heuer

Slovenia
Mihelin
TRAVEL BUREAU
"For All Your Travel Needs"

4118 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103
If your intentions are to visit or maybe bring your loved ones to the U.S.A. on a visit, please contact us. Phone (216) 431-5710
We Are American - Slovenian Travel Agency
Frank in Christiana Mihelin - owners

Frank Cic of Sun Lakes learned to play the button box accordion in 1983 and now enjoys entertaining at cultural festivals, nursing homes, churches and weddings. "We don't play popular stuff," the Slovenia native says. "Our songs are sensitive as far as the heart is concerned." Photos by Jim Pessin/The Arizona Republic

Arizona button box... (Continued from page 1)

time. He decided to ask his son how to play the button box accordion.

"I learned to play the button box sitting in bed," Cic said.

He was a dedicated student. Cic said his son, along with a longtime friend from Ohio, would play accordion music over the telephone. He would record it and match the notes to the buttons on the accordion.

Now, Cic is determined to teach others how to play the instrument. He helped start a company based in Ohio called the Keyboard Cue Co. that writes music books for the button box accordions. He also orders and sells the hand-crafted accordions to anyone who wants to learn how to play.

Cic said the instruments are hand-crafted in Slovenia by the inventors of the button box accordions, the Zeleznik family.

The outer ends of the accordions are made of wood, and the stretchy part of the accordions called the bellows, are made of plastic and goat skin. Each accordion is hand painted with intricate patterns and colors, polished and tested by the Zelezniks before they are sold, Cic said.

These instruments are unique in that instead of piano keys, like most accordions sport, there is a set of buttons on each side of the instrument. On the left side of the accordion are black buttons that are the base keys, and on the right side are a set of white buttons used for the treble notes. Each note sounds different depending on whether the bellows are pushed in or left out.

Cic's music may sound a bit foreign, but his songs are highly accessible as he presses down on the buttons, taps his toes and begins a

Venetian waltz or lowers his eyes and plays an Italian love song, making the instrument wail like a forlorn lover.

Roses are Valentine Favorite

On February 14th over 1 million people, both women and men, give fresh flowers. However, about 90% of the day's flowers are bought by men.

Well over 7 million red roses are given in the United Kingdom. The majority of them are flown in from Columbia, Holland, India, Israel, Kenya, Zimbabwe, and the Channel isles.

Worldwide, over 50 million roses are traded on this one day alone.

Russians, Japanese and Americans are also avid buyers of roses; and many European countries spend three times what we do on fresh flowers.

Roses are traditionally a certain shade of bright scarlet red, though darker reds

are becoming more popular. The flower buds should be just ready to open. If the

flowers have opened over-fully, or are still tight in green bud, they are not saleable.

Roses are fresh, living, changing produce, and cannot be stockpiled in advance.

This means a huge global demand for this one product, in a very short time-frame, inevitably causes supply problems, and consequently higher prices than during the rest of the year.

Red roses are also not a uniform produce. As living things they vary enormously: short or long stemmed, large or small headed, and of course, differing varieties and qualities. Prices can therefore vary greatly.

St. Vitus Parish Advances Plans for Senior Housing

We are happy to report to that St. Vitus Church plans for Senior Housing for the seniors of the parish are moving along satisfactorily, even if necessarily slow.

On Nov. 21 about 25 parish seniors toured the Breckenridge Retirement Village in Willoughby, Ohio to get a look at an independent residence for seniors. On Nov. 22, the St. Vitus Parish Finance Council hosted an all parish meeting in the church hall for parishioners who were interested in a similar housing for seniors on parish grounds.

At the conclusion of that meeting the participants were given an "I am interested, tell me more" forms to fill out saying they wish to meet with Finance Council members for further information and discussion on the subject.

Since then, 15 parish individuals have applied to live in a parish senior housing and have made a financial commitment to the project once the parish receives the final permission from the bishop to proceed with the work of construction.

In the next step the Parish Pastoral Council will consider all the pertinent information on this subject and on the basis of that come to some conclusion about the

project. The same with the Parish Finance Council.

If at the end both councils deem this project for our parish seniors worthwhile and doable, then the parish will ask Bishop Anthony Pilla for consideration and approval. If the approval is given then the parish can begin the planning for the groundbreaking, sometime in the Spring.

St. Vitus Parish received a proposal from the Estate of Joseph Smole to purchase real property owned by the estate in June 1994. Negotiations and approval to purchase the property concluded in September 1995. The purchase of this property was for one of two purposes: independent senior citizen housing or additional parking for the parish.

Asbestos removal, demolition, secured fencing and compact engineered filled land tasks were completed by November 1996.

Various architectural companies engaged in this type of work in the diocese of Cleveland were contracted to submit ideas. The firm of Tomsik-Tomsik was chosen to provide initial designs. One proposal was submitted to the all parish meeting.

PETER J. KUHAR
ACCOUNTING SERVICES
Income Tax Preparation
IN-HOME CONSULTATION
440 944-1468
29439 Woodway Drive
Wickliffe, Ohio 44092
Personalized and Convenient

PERKIN'S
RESTAURANT
22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216 - 732-8077
Operated by Joe Foster

*Best Wishes for a
Happy Valentine's Day*
ANGELA'S
Family Restaurant
Open from 5 a.m. to 5 p.m.
Sundays 5 a.m. to 3 p.m.
Lunch and Dinner features
DELICIOUS HOME-COOKED MEALS
7121 St. Clair Avenue - Cleveland
-- 881-2342 --
-- ADDITIONAL FREE PARKING --

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR

YANESH
BROS.

CONSTRUCTION CO., INC.

William S. (Bill) Yanesh

EAST
29013 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OHIO 44092
943-2020
943-2026

WEST
12205 SOBIESKI ROAD
CLEVELAND, OHIO 44135
941-5010
941-3358

St. Clair Pensioners News

One of the problems that I have at the beginning of each new year, when writing the date in my correspondence, or signing checks, etc., is trying to remember whether we are still in 1998 or is it 1999? For a whole year we have been in the habit of writing 1998 and suddenly we need to remember that it is now 1999.

I had developed the practice of jotting down the first two digits and then pausing for a second to decide whether it is 98 or 99 before continuing. For some years now, and probably during our lifetimes we had to change only the last digit or the second last two digits. Come next year we will have to make a complete change of all four digits. Small problem. I am sure we will overcome it somehow.

February has only 28 days this year. Two of our Presidents celebrated their birthdays in February, Lincoln on the 12th and Washington on the 22nd. Several years ago our Government decided to combine the two

and celebrate both on the 15th of February thus eliminating one holiday. In glancing through our list of February birthdays, I notice that Anthony Brodnik and Christine Ujcich both celebrate their birthdays on the same day as President Lincoln, and Ann Opeka shares her birthday with President George Washington. My youngest sister Betty, also celebrates on the 22nd. I wonder if she had been a he would mom have chosen the name of George?

Still in the same month, on the 14th comes Valentine Day. The 17th is Ash Wednesday and the beginning of Lent.

I have not had any further news regarding our last month's sick list. *No news is good news*, so the saying goes. We hope so.

Since my last report, member Frank Rich was hospitalized on January 26th, had angioplasty surgery on the 27th. All went well and he was released after a few days. Unfortunately, some complications set in and he is back in the

hospital. I know your prayers and cards will help cheer him up. Send the cards to his home. If you need his address, call me.

Our member Jennie Booth, who has been housebound for some time, is now temporarily in Texas. If you wish to send her a card, the address is: Blue Bonnet Health Center, 3901 Victoria Avenue; College Station, TX 77895. Her husband, Bob, remained in Cleveland, and is scheduled to have knee and hip surgery in the very near future.

Tony Brodnik also had surgery and is now convalescing at home. You can send your cards to his home. His address is 4895 Allendale Drive Richmond Hts., OH 44143-1435.

Our meeting date is Thursday, Feb. 18 at 1 p.m. in the Kenik Room of the St. Clair SNH. Our Tour Coordinator no doubt will have some definite facts regarding our first tour for this season. So be prepared. Will see you at the meeting.

--Stanley J. Frank

Ray Mlakar Cherishes His P.O.C.

Eleven years ago, Ray Mlakar of Parma, Ohio heard that the last of the P.O.C. (beer) was being sold.

No more Pride of Cleveland? No more of the frothy Pilsener on Call that generations of the Mlakar family had guzzled, practically going back to the founding of the brewery in 1892?

No more Pleasure on Call? (Or whatever those beloved initials stood for.)

The last dregs of the old Pilsener Brewing Co. that had been sold to the Duquesne Brewing Co. of Pittsburgh in 1963, then sold again to C. Schmidt & Sons Inc. in 1972, would be poured in Cleveland that dreary summer of '87.

The beer that was Cleveland's No. 1 suds in the 1950s had dwindled to less than 10,000 cases shipped from Schmidt's in Philadelphia and sold here.

Mlakar checked the last case of P.O.C. he'd bought from the beverage store. Three bottles remained.

What to do? Go out in a bubbly binge? One last toast?

No, Mlakar thought. Better to save them. So he tucked them away in his basement refrigerator and there they sat, and still sat — unopened, full of sudsy sentimentality.

Now, Mlakar says it's time to pass the brown-bottled torch to some fellow Pride of Cleveland. "I figure I'm 70 years old, how much longer could I hold on to it?"

Carl Miller, author of the book "Breweries of Cleveland," understands why Mlakar wanted to hold on to a piece of history. Miller did the same when he heard the Schmidt's brewery in Cleveland was closing, and ran out to buy its special "Salute to Cleveland" six-pack featuring renditions of local landmarks on the cans. He still has two.

As far as marketable value, Miller says

Mlakar's P.O.C. trove, "in the realm of beer collectibles, is still kind of recent, as far as bottles go. Even if you got a bottle that went back to the turn of the century, with the old paper label intact, even that might only bring maybe \$50 or \$75."

If not the bottle, how about the brew? With age, like fine wine, comes bounty?

Nope. Not unless your taste buds are comatose, according to Stephan Danckers, president and brew-master of the local Crooked River microbrewery.

Even sealed, bottled under 22 pounds pressure and constantly refrigerated, chances are some air has seeped under the cap, Canckers says. "It'll be stale, you'll get that cardboard taste, but it shouldn't hurt you."

But Danckers — who once sampled 30-year-old bottled bock beer — suggests it's not too late for Mlakar to pop that P.O.C. and take a swig.

"Sure. I'd recommend it. Have him bring a bottle over, we'll crack it open."

--Brian E. Albrecht

This article appeared in the Sunday Magazine of The Plain Dealer on July 19, 1998.

Slovenians are Something Special

American Home - 100 Years of Serving Slovenian-Americans

In Every
s LOVE nian

Saint Valentine's Day
Sunday, February 14th

When you need an attorney — contact our American-Slovenian

Ronald Zele Co., LPA

Attorney at Law

Brush Building

26111 Brush Ave., Euclid, OH 44232

216-289-9500 — Fax: 216-289-6416

Call Ron for an appointment

FLICKINGER TIRE & AUTO

COMPLETE AUTO REPAIR ON ALL MAKES & MODELS INCLUDING 4X4's, LIGHT TRUCKS & MOTOR HOMES

COMPUTER ALIGNMENT & BALANCE • SHOCKS • STRUTS
C.V. JOINTS • RACK & PINION • BRAKES • EXHAUST

Firestone

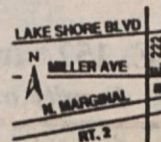
GOODYEAR

Mon-Fri 7am-6pm
Sat 7am-2pm

216 731-7100

939 E. 222 St.

Death Notices

KATHRYN MARIE SHIMKO

Kathryn Marie Shimko, daughter of Richard A. and Nada L. (nee Oreh) Shimko; sister of Richard A. Shimko, Jr., granddaughter of Philip and Ida Oreh and John E. and Phyllis Shimko; niece of Luba and Ron Hennies, Veronica Smith, John and Kimberly Oreh, Phillip and Shauna Oreh, Timothy and Jacqueline Dzurilla and cousin of Eric, Sean, Scott, Elisa, Jeff, Elsie, Nick, Hannah, Philip, Alison, and Olivia.

Funeral Mass Tuesday, Feb. 9 at the Church of St. Therese, at 10:30 a.m. Interment All Saints Cemetery.

Contributions to the Mended Hearts - The Rainbow Connection RB & C Peds. Cardiology, c/o T. Fragomeni, 488 Leverett Lane, Highland Heights, OH 44143 would be appreciated by the family.

JOSEPH LAP

Joseph Lap, 88, died on Tuesday, Feb. 2, 1999 at Lake County West Hospital.

Mr. Lap was born in Slovenia on March 6, 1910 to Franc and Pepca Lap (both deceased). He was a cabinet maker.

He was the husband of the late Ida (nee Pizmoht), preceded in death by seven brothers and three sisters.

Joseph is survived by sister Krista Jurglic of Slovenia. He is uncle, great-uncle, and great-great uncle of many. He was cared for by niece Rose Gregorich and great-nephew Glenn Gregorich.

Funeral services were private and interment was at All Souls Cemetery.

CARST-NAGY

Memorials

15425 Waterloo Rd.

481-2237

"Serving the Slovenian Community."

A Memorial Mass in celebration of his life will be held at a later date in St. Rupert, Slovenia. Memorial contributions in his name may be made to St. Vitus Church, 6019 Glass Ave., Cleveland, OH 44103. Arrangements by the Grdina-Faulhaber Funeral Home in Cleveland.

RAYMOND ROSSMAN
EUCLID, OH - Raymond E. Rossman believed banks should be able to provide a personal touch. He founded Midwest Bank & Trust Co. in 1967 to provide such service to small and medium-sized businesses.

He envisioned a "businessman's bank."

The bank, on Euclid Avenue in downtown Cleveland, was the first state-chartered non-member bank of the Federal Reserve in the city since 1931.

Under his direction, the bank grew rapidly, eventually acquiring banks in Huron, Berlin Heights, Aurora and Streetsboro.

Branches were established in Euclid and in the

In Loving Memory

Frank "Tino" Modic

Who left us 10 year ago
February 12, 1989

*May you always walk in
sunshine
And God's love around you
flow;
For the happiness you gave us,
No one will ever know.
It broke our heart to lose you,
But you did not go alone;
A part of us went with you
The day God called you home.*

*A million times we needed you
A million times we cried,
If love could only save you,
You never would have died.*

Sadly missed by your loving family,
wife, Agnes
daughters, Marie,
Shirley, Gerrie and Lorrie
sons-in-law Neil, Jim and
your 16 grandchildren,
4 great-grandchildren

Northern Ohio Food Terminal.

Mr. Rossman, 76, died Friday, January 29, 1999 at home.

He graduated from East High School and attended Case Institute of Technology, where he studied engineering. He interrupted his studies during World War II to join the Army Air Corps.

He served in the 100th Bomber Group and was a POW after being shot down over Germany on May 28, 1944. He always spent that date "on sabbatical" to celebrate survival and life. He received the Purple Heart, the Air Medal and the POW Medal.

After the war he attended Western Reserve University for two years, studying business. He then entered the banking industry.

He was an officer and director of Capital National Bank before founding Midwest Bank.

To compete more successfully with larger re-

In Loving Memory of the 34th Anniversary of the passing of my dear "Pop"

John Muniza Sr.

died Feb. 16, 1965

*You have been gone
since Feb. 16, 1965;
But you have never
been forgotten.*

Loved and Missed
John - Son

Feb. 11, 1999 - EARP

gional banks, he merged Midwest with Provident Bancorp of Cincinnati in 1982.

He also lived in Naples, Fla., and was a founding director of two community banks, the Island Bank of Collier County on Marco Island and Community Bank of Port Charlotte.

At the time of his death, Mr. Rossman was a director of Liberty Bank in Twinsburg, Ohio.

He enjoyed playing golf, tennis and gin rummy and was a member of Acacia Country Club in Lyndhurst, Quail Creek Country Club and the Naples Bath & Tennis Club.

His wife of 46 years, Esther, died in 1992.

He, his wife and his daughters enjoyed worldwide travels together.

He supported his parish, Holy Cross Catholic Church, and served as a trustee of Catholic Charities.

Survivors include his daughters, Carole Price, Christine Foster and Marilyn Bartucci, all of Euclid, and Joan Blaize of Indianapolis; a son, Raymond E. Jr., of Euclid; 14 grandchildren; and a brother.

Services were at 10 a.m. Tuesday, Feb. 2 at Holy Cross Church, 19951 Lake Shore Blvd., Euclid, 44119.

Memorial contributions can be sent to the church in care of the Esther Rossman Memorial Learning Center or University Hospitals of Cleveland Development Center, 11000 Euclid Ave., Cleveland 44106.

Brickman & Sons Funeral Home of Euclid handled arrangements.

In Memory

An anonymous donation of \$100.00 was received in memory of **Matija Hocesvar**.

Thank you very much for the very generous donation.

In Memory
Victoria Sustersic of Cleveland, Ohio donated \$10.00 to the Ameriška Domovina in memory of the deceased members of **Joseph Sustersic family**.

In Memory

Angela Ambrosic of Euclid, Ohio enclosed a donation of \$15.00 in memory of **Jean Ambrosic**.

In Memory

Mary Sawyer paid for two subscriptions plus enclosed \$14.00 in memory of her mother **Mary Orehovec**.

In Memory

Enclosed is a donation of \$20.00 in memory of the deceased members of the **Levstik and Perme Families**. May your "Ameriška Domovina" extend thru the next millennium.

--Elmer L. Perme
Euclid, Ohio

In Honor

Thanks to Alice Opalich of Richmond Heights, Ohio who donated a subscription to the Ameriška Domovina to **Mary Gornik** of Euclid, Ohio in honor of her 92nd birthday.

Donation

A big thank you to **Richard and Mary Sterle** who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

Large Donation

Well-known drummer **Al Tercek** and wife **Aggie** of Hudson, Ohio renewed their subscription plus enclosed a \$70.00 donation to the American Home newspaper in appreciation of "your dedication to the promotion of Slovenian culture beyond anyone's expectation."

*Perpetuate the reality:
Slovenians are Special.*

Listen to - us
Our International Radio - Program

WATJ 1560 AM

P.O. BOX 776

CHARDON, OH. 44024

440-286-1560 FAX 440-286-2727

Your Host: Mario Kavcic

Time: 12:05 p.m. to 1 p.m.

1-800-946-1560

NOW YOU CAN HEAR US ON YOUR COMPUTER. LOG ON TO OUR WEB PAGE <http://www.watj.com> FOR THE BEST BIG BAND, POPULAR FAVORITES, SHOW TUNES AND WEEKEND POLKAS.

WE'RE THE STATION JUST AROUND THE CORNER AND ALL AROUND THE WORLD.

<http://www.watj.com>

Zele Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

8 Bishop Baraga Day in Florida

The Florida Bishop Baraga Day festivities will be held this year on Saturday, March 6 in the city of Holiday, Florida.

The day will commence with a noon Mass at St. Vincent de Paul Church in downtown Holiday. It will be followed by a delightful luncheon and information program.

The Knights of Columbus, Father Farrell Council 6476 will host the lunch and the program at about 1 p.m.

Members of the Bishop Baraga Association, Michigan Knights of Columbus, and all guests are invited by Mr. and Mrs. John Mat-

thews, Chairs of the annual gathering, to participate in the event. Attendees of the program will be updated on the status of Bishop Baraga's beatification process.

For reservation write or call Mr. or Mrs. Herbert Wegener, 5622 Mosaic Dr., Holiday, FL 34690, Tel.: 727-937-7852.

St. Vincent De Paul Church is located at 4843 Mile Stretch Drive, downtown in Holiday. The lunch and program will take place at Best Western Tahitian Resort, 2337 US 19, Holiday, only a few miles from the church. --U.F.

Happy Birthday to SHA Residents

Happy Birthday to the following residents of the Slovene Home for the Aged who were born in the month of February:

- 2-03 - Walter Lampe, 87, born in Cleveland.
- 2-03 - Mary Pecnik, 81, born in Cleveland
- 2-05 - Josipa Jakopanec, 84, born in Zagreb.
- 2-06 - Joseph Fromhercz, 87, born in Cleveland
- 2-06 - MaryOgrinc, 96, born in Slovenia
- 2-07 - John Strancar, 85, born in Durbin, WVA
- 2-08 - Jennie Gerl, 101, born in Slovenia
- 2-11 - Christine Kovach, 99, born in Cleveland
- 2-14 - Josephine Flynn, 88, born in Cleveland
- 2-18 - Andrew Kranjc, 79, born in Cleveland
- 2-19 - Jewel Karpinski, 88, born in Cleveland
- 2-19 - Nicoleta Lerchbacher, 96, born in Slovenia
- 2-19 - Frances Mey, 94, born in Cleveland
- 2-20 - Frances Erzen, 85, born in Cleveland
- 2-20 - Joseph Szuhy, 88, born in Cleveland
- 2-22 - Stanley Race, 82, born in Cleveland
- 2-22 - Frances Trivison, 89, born in Cleveland
- 2-24 - Ann D'Amato, 87, born in Cleveland
- 2-26 - Mary Obreza, 95, born in Slovenia
- 2-28 - Harriet Zgodzinski, 79, born in Cleveland

Donation

Thanks to Val Burnside of Indianapolis, IN who renewed her subscription plus enclosed an extra \$20.00 as "a little more to be used where needed."

Donation

Thanks to Mr. and Mrs. Joseph Zlatoper of Moreland Hills, Ohio who renewed their subscription plus donated an additional \$20.00 to the Ameriška Domovina.

Enjoying Disney World

Received a beautiful post card from Doubloon Lagoon at Walt Disney World's Port Orleans Resort in Orlando, Florida from Vickie Turek. She said her grandparents, John and Darlene Turek are also having a great time.

JENKO'S ELECTRICAL SERVICE

Old & New Wiring
New Fuse boxes
no Job Too Small
Seniors Discount
Insured
481-7432
(2nd & 4th week)

Wilke

Hardware

Josephine (Zaman) Wilke
Jack Zaman
Paints, glass Housewares,
Plumbing, Electrical
Supplies, Garden Supplies
Screens and Storms Repaired
809 E. 222nd St.
Euclid, Ohio 44123
RE 1-7070

W. MAIER DOORS

UNLIMITED

Garage door repair and replacement. Entrance and storm doors. Door openers and electrical repairs. Call (Slovenian) Walter Majer at 216 - 732-7100. Emergency pager: 216-506-8224.

Coming Events

Friday, Feb. 12

Dance at West Park Slovenian Home, 4583 W. 130 St., Cleveland from 7:30 to 11:30 p.m. Music by The Casuals.

Sunday, Feb. 14

Slovenian Mission Circle of Cleveland benefit dinner in St. Vitus Auditorium from 11 a.m. to 1 p.m. featuring chicken and roast beef dinners. Takeouts available. Donation is \$10 for adults, \$5 for children. For tickets call 881-5163, contact a circle member, or visit St. Vitus Parish House.

Friday, Feb. 19

Dance at West Park Slovenian Home, 4583 W. 130 St., Cleveland from 7:30 to 11:30 p.m. Music by Bob Lubeck & Sidemen.

Friday, Feb. 26

Dance at West Park Slovenian Home, 4583 W.

Wild Cloudberry Jam

A great ice cream results when "Wild Cloudberry Jam" - Exceptional Flavor from the Land of the Midnight Sun is added to vanilla ice cream. Packaged in 5 oz. jars by North Pole Acres, P.O. Box 56882, North Pole, Alaska 99705 - phone 907-488-3940.

Ernest A. Ryavec
Santa Monica, CA

Art Guild Meets

The Slovenian National Art Guild meets on Monday, Feb. 15 at 7 p.m. in Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

Ponnie Davis will present a demonstration where she carves vegetables and uses them to make a bouquet of flowers of Fuji mums, anthuriums, irises, daisies, and miscellaneous items.

130 St., Cleveland from 7:30 to 11:30 p.m. Music by Frank Moravcik.

Saturday, Feb. 27

St. Clair Rifle Club, Lovska Večerja, Slovenian Home, Holmes Ave. Music by Stan Mejac. Tickets call Eddy Ujcich (440) 944-2985.

Fri., Sat., Sun. March 5 - 7

Slovenian National Home, St. Clair, celebrates 75th Anniversary.

Saturday Polka Bands - Admission \$5.00

Sunday, March 7 - Cultural Program. Admission \$10. For tickets call 361-5115.

Enjoyed 'Grandparents' article

Editor,

I thoroughly enjoyed the article, "The Slovenian Grandparents I Never Knew," by Laverne Glicker Hughes. Mostly it interested me because I knew Jennie Davidson and also all the Budans. Frank Budan, especially who was in business with my brother Milan in a venture in Phoenix, Arizona. He was a very handsome fellow; a meticulous dresser and a terrific dancer. Before Carolyn passed away, she gave me a peasant dress (Slovenian) and many articles she knew I would enjoy.

Laverne's husband did a lot of research and it was a very interesting and informative piece.

--Emilee Jenko

Emilee's Beauty Salon

Polka Tapes, Compact Discs and Videos Mervar's

Fast, Reliable since 1921
6919 St. Clair Ave.
Cleveland, OH 44103
216 - 361-3628
Mail Orders Only

Donation

A big thank you to Joseph Kastelic of Mississauga, Ontario, Canada who donated \$30.00 to the Ameriška Domovina.

Donation

A big thank you to Christian Chermely of Wickliffe, Ohio who donated \$20.00 to the Ameriška Domovina.

In Memory

Mrs. Dorothy Augustin of Holly Hill, Florida and her son James Augustin of St. Leo, Fla., donated \$50.00 to the American Home newspaper in memory of dear husband and father Felix (Srečko) Augustin.

Slapnik's Open Valentine Day

We are going to be open on Valentine's Sunday, Feb. 14 between 10 a.m. and 3 p.m. We have a great selection of Valentine cards and the most beautiful flowers for who is loved and admired by you. Stop in and see us.

LOUIS SLAPNIK & SON FLORIST

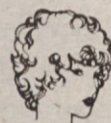
Don and Nancy Slapnik
6101 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103
-- Phone (216) 431-1126 --

LAVRISHA

Construction & Repair

BUILDING IMPROVEMENT SERVICES

6507 St. Clair Avenue - Cleveland, Ohio 44103
216 / 391-0035

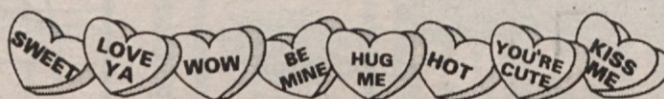

Specialists in
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Road
461-7989 / 461-0623 Richmond Hts., Ohio 44143

SHELIGA DRUG, INC.

Your Full Service Pharmacy

6025 St. Clair Avenue 431-1035 431-4644 FAX

WE ACCEPT: We bill most major insurance plans
• American Express
• Discover
• MasterCard
• Visa

• WIC - Food Stamps
• Manufacturers Coupons

Tom Sršen - Manager

Visit Us!

• Photo Finishing
• Package & Mailing Center
• FAX Service
• Keys Made
• Layaways
• Contact Lens Replacement

– Vesti iz Slovenije – Iz Clevelanda in okolice

Dr. Franci Demšar novi obrambni minister

Pretekli četrtek je slovenski parlament potrdil dr. Francija Demšarja, člana SLS in fizika po stroki, za novega obrambnega ministra. Mesto je bilo prazno že več mesecev. Demšar je ravno na svojem 39. rojstnem dnevu dobil 49 glasov, proti je glasovalo 27 poslancev. Demšar je peti obrambni minister, prva dva (Janez Janša in Jelko Kacin) sta bila odstavljena, naslednja dva (Tit Turnšek in Alojz Krapež) pa prisilno odstopljena.

Močno sneženje po Sloveniji

Današnji Delo poroča o močnem sneženju, ki je zajelo večji del Slovenije v torek in sredo. Hude vremenske razmere so ta teden povzročile v Franciji, Italiji in Avstriji plazove in človeške žrtve. Slednjih v Sloveniji ni bilo, čeprav sneženju (sneg je bil zelo moker) in poledenelim cestam pripisujejo številne prometne nesreče. Od torkovega dopoldneva do srede zjutraj je na Celjskem npr. zapadlo med 70 in 130 centimetrov mokrega snega, veliko cest je bilo zaprtih. Letališče Brnik je bilo nekaj časa povsem ohromljeno. Zadnje letalo je vzletelo v torek zvečer, v sredo zjutraj pa so letališče zaprli. Letala Adrie Airways, ki so bila zunaj Slovenije, so ob povratku preusmerili na tržaško letališče.

Ameriški senator William Roth izrazil podporo Sloveniji za vključitev v NATO – Nemčija proti vsakršni širitvi letos

Republikanski senator William Roth je v ponedeljek objavil poročilo o izpolnjevanju pogojev devetih evropskih držav, ki želijo postati članice NATO. V poročilu je zapisano (po včerajšnjem Delu) da je Slovenija politično, gospodarsko in vojaško dovolj pripravljena, da bi jo povabili k pridružitvenim pogajanjem za vstop v NATO. Sen. Roth, ki je iz države Delaware (drugi senator te države, demokrat Joseph Biden, je tudi znan kot velik prijatelj Slovenije), predseduje kongresni raziskovalni skupini za NATO in je tudi predsednik Severnoatlantske zveze.

Stališče Clintonove vlade je pa izrazil v Bonnu, prav tako v ponedeljek, obrambni sekretar William Cohen. Dal je vedeti, da je treba najprej videti in ugotoviti, kako bodo že povabljene tri države, Češka, Poljska in Madžarska, izpolnile pogoje in bodo integrirane v to zvezo. Šele potem bo mogoče misliti na vključitev drugih držav oziroma na drugi krog širitve.

Novi nemški kancler Gerhard Schröder je na neki konferenci v Münchnu izključil možnost, da bi na sestanku na vrhu aprila letos prišlo do novih povabil k članstvu.

Pustna veselica—

Dramsko društvo Lilija priredi to soboto zvečer pustno veselico v Slov. domu na Holmes Ave. Več informacij dobite, če pokličete F. Gaserja (216-381-2602) ali I. Hauptmana (216-481-1871).

Maša za dr. V. Meršola—

To nedeljo dop. ob 10. uri bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za dr. Valentina Meršola. Pred 54 leti je dr. Meršol s svojo intervencijo preprečil vračanje v Slovenijo številnih civilnih beguncev. Gl. str. 11.

Kosilo MZA to nedeljo—

Misijonska znamkarska akcija vabi na svoje letno kosilo to nedeljo. Kosilo bo v šolski dvorani pri Sv. Vidu, serviranje bo od 11. do 1. pop., nakaznice dobite pri vходу, kosilo pa stane \$10 za odraslo osebo in \$5 za otroka. Kosilo se bo tudi lahko vzelo domov oziroma "take-out". Pridite tudi Vi!

Gospodinje so lepo naprosene za domače pecivo za to kosilo. Gl. tudi MSIP na str. 16.

Papež zopet pride—

Veleposlanik Slovenije pri Sv. sedežu dr. Karl Bonutti je sporočil, da bo papež Janez Pavel II. Slovenijo obiskal ali prvo ali drugo nedeljo v septembru ter razglasil škofa A.M. Slomška za blaženega.

Zanimivo predavanje—

Sinoči je Rev. Jože Černe imel daljše predavanje o zgodnji dobi slovenske zgodovine in pokristjanjenja, to v SDD na Recherjevi ulici v Euclidu. Udeležba je bila kar dobra za predavanje, ki je ena v vrsti takih, ki jih sponzorira Slovenian American Heritage Foundation.

Prvorojenka—

Dr. Mirko in ga. Donna Vombergar sta 9. feb. dobila hčerko prvorojenko. Srečnim staršem naše iskrene čestitke. Tako sta postala ga. Minka in g. Vinko Štefančič prvič stara starša, Tinka in Mirko Vombergar pa četrtič. Čestitkam se pridružujejo sestri Lojzka in Irenčka z družinami ter sestra Marta Futey z možem in ostalo sorodstvo.

Globoka zahvala—

"Vsem, ki ste se me spomnili v moji nesreči, posebno za vaše molitve, obiske v bolnici, posebej župniku g. Jožetu Božnarju; za cvetlice, vzpodbudne kartice, telefonske klice in druga darila. Hvala tudi vsem, ki ste potrpežljivo čakali na sv. mašo, ker se je toliko zakašnela zaradi moje nesreče. Bog vam vsem bogato poplačaj in Marija pomagaj! Hvaležna Ivanka Košir. Sedaj se počasi okrevam pri moji hčerki."

Zahvala—

Anton Abolnar, stanovalec SHA, se tudi v tem letu pristrčno zahvaljuje vsem znancem, prijateljem in dobrotnikom, ki so se ga spomnili lansko leto, zlasti ob božičnih praznikih. S svojim obiskom in darom so ga razveselili naslednji: Lojze Kosmač, Pavle Borštnik, Frank Dejak, Hinko Župančič, Tone Lavriša, ter Tone in Anica Nemeč, ki sta mu tudi izročila dar od društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ. – G. Abolnar se vsak dan v molitvi spominja svojih dobrotnikov in za vse prosi božjega blagoslova, sreče in zdravlja.

Spominski dar—

Neimenovani dobrotnik je poklonil \$100 kot podporo našemu listu, to v spomin g. Matija Hočevarja. Iskrena hvala!

Novi grobovi

Mary A. Plut

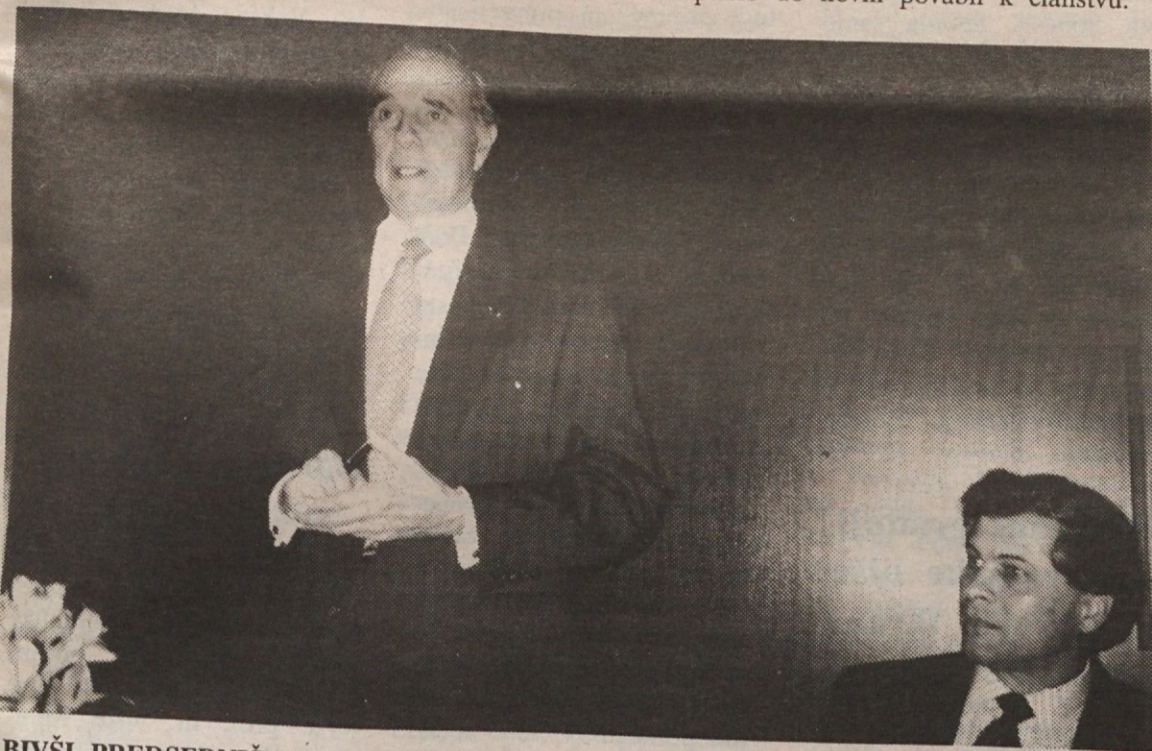
Umrla je 74 let stara Mary A. Plut, rojena Skul, žena Milana, mati Thomasa, 3-krat stara mati, sestra Josephine D'Amico ter že pok. Albine Schneider in Ann Struna. Pogreb je bil 10. februarja s sv. mašo v cerkvi sv. Roberta in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Kathryn Marie Shimko

Po dolgi bolezni je umrla 15 let stara Kathryn Marie Shimko, hčerka Richarda in Nade (roj. Oreh), sestra Richarda ml., vnučinja Filipa in Ide Oreh ter Johna in Phyllis Shimko. Pogreb je bil 9. februarja s sv. mašo v cerkvi sv. Therese in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Joseph Lap

Dne 2. februarja je v Lake County West bolnišnici umrl 88 let stari Joseph Lap, rojen v Sloveniji, vdevec po Idi, roj. Pižmoht, brat Kriste Jurglič (v Sloveniji), 3 sestre in 7 bratov je že pok., mizar po poklicu. Privatni pogreb in pokop je bil v oskrbi Grdina-Faulhaber zavoda na Lake Shore Blvd. V Šentrupertu, Slovenija, bo spominska sv. maša zanj (čas še ni določen). Pokopan je bil na Vernih duš pokopališču.

BIVŠI PREDSEDNIŠKI KANDIDAT IN SEN. BOB DOLE SE SREČAL S SLOVENCMI
Pretekli petek je bil sestanek v Washingtonu, D.C., na katerem je bil glavni govornik sen. Bob Dole. Navzočih je bilo štirinajst slovenskih Amerikancev ter nekaj ameriških prijateljev Slovenije. Nekateri drugi povabljeni so bili zadržani in niso mogli priti. Namen srečanja je bil podpisati pismo predsedniku Williamu Clintonu, naj podpira povabilo Sloveniji, da se pridruži NATO zvezi že letos, na sestanku na vrhu te vojaško-politične zveze, ki bo aprila meseca v Washingtonu. Veliko vlogo pri organiziranju sestanka je imel bivši kongresnik iz Ohia Dennis Eckart, ki je na fotografiji zgoraj. Navzoč je bil veleposlanik Slovenije Dimitrij Rupel (spodaj). Sen. Dole je ostal na sestanku kar dobri dve uri, skupini se je pridružil še kongresnik Oberstar iz Minnesote.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692

Telephone: 216/431-0628 – Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec – Publisher, English Editor

Dr. Rudolph M. Susel – Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:

Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Kosir

NAROČNINA:

Združene države Amerike in Kanada:

\$30 letno za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)

Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 letno (v ZD valuti)

Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency

Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent currency

Slovenia: \$160 per year (air)

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 6

February 11, 1999

Korak bliže Evropi

Podpisan prvi dokument o ureditvi odnosov med Cerkvijo in državo – Naslednja stopnja: delni sporazum

Pretekli teden je bilo objavljeno poročilo o podpisu tega dokumenta, ki je temeljilo na dnevnik Delo. Tu je tekst članka iz Družine (7. feb.) izpod peresa urednika Janeza Grila. **Ur. AD**

V ponedeljek, 1. februarja, popoldne je bila v prostorih Vlade RS seja državne in cerkvene pogajalske komisije, na kateri je prišlo, tako upamo, da bistvene spremembe v postopku za ureditev odnosov med katoliško Cerkvijo in slovensko državo. Predsednika obeh komisij – pravosodni minister Tomaž Marušič z vladne strani in prof. dr. Anton Stres s cerkvene – sta podpisala poseben dokument, tako imenovano Soglasje, ki govori o pravnem položaju Cerkve v slovenski državi.

To je prvi otipljiv uspeh večletnih pogajanj med državo in Cerkvijo, ki bo hkrati tudi izhodišče za sklenitev prvega mednarodnega sporazuma med Svetim sedežem in Republiko Slovenijo. Listino sta prej obravnavali Vlada RS in Slovenska škofovska konferenca. Ocenili sta, da je primerno izhodišče za pripravo mednarodnega sporazuma in dali komisijama zeleno luč za podpis.

Na ponedeljkovi skupni seji komisij so člani ugotovili, da je njihovo delo na tem področju opravljeno. Dogovorili so se, kako bodo nadaljevali pogajanja za ureditev še nerešenih vprašanj.

Cerkvena stran bo državni komisiji v bližnji prihodnosti predložila izhodišča. Po vsej verjetnosti bodo zadevala ureditev gmotnih temeljev cerkvenega delovanja.

V ponedeljek (1. feb.) podpisano Soglasje zadeva predvsem pravni položaj katoliške Cerkve v slovenski državi. Gre za svobodo pri njeni organiziranosti in delovanju, stikih z Apostolskim sedežem, imenovanju cerkvenih služb in podobno.

Soglasje določa tudi svobodo Cerkve pri dostopu do javnih glasil in pri ustanavljanju lastnih, svobodo pri ustanavljanju cerkvenih združenj, lastnih izobraževalnih in vzgojnih ustanov, sodelovanje med cerkvenimi in državnimi ustanovami pri ohranjanju slovenske zgodovinske in kulturne dediščine, versko pastoralne dejavnosti v bolnišnicah, domovih za ostarele in posebnih ustanovah, na primer v zaporih. Posebej je omenjena tudi izenačitev cerkvenih dobredelnih ustanov z drugimi tovrstnimi organizacijami.

Kako naprej?

Slovenska škofovska konferenca bo Državno tajništvo pri Svetem sedežu zaprosila, naj s slovensko državo sklene prvi delni sporazum. Državno tajništvo se bo obrnilo na slovensko zunanje ministrstvo in postopek se bo začel. Ustanovljeni bodo mednarodni komisiji, predlog bo moral obravnavati slovenski državi zbor: najprej na začetku, potem

Vetrinjsko begunsko taborišče in primarij dr. Valentin Meršol

CLEVELAND, O. – Minilo bo skoraj že 54 let, odkar je po zaslugi in posredovanju dr. Valentina Meršola pri angleških zasedbenih oblasteh, da niso bili vrnjeni še civilni ljudje Titovim komunistom. Brez tega bi se zgodilo tako, kakor z že vrnjenimi domobranci. Dr. Meršol je uspel! Zato se ga morajo spominjati vsi tisti, ki so bili civilni ljudje v vetrinjskem taborišču. Kajti konec meseca maja in v začetku junija je bila tam taka negotovost!

V tistem kritičnem stanju ni bilo nikogar od narodnega odbora in predstavnika ljudske stranke, da bi zastopal te civilne ljudi. Bili so brez voditelja in prepuščeni usodi – zgodilo bi se isto kakor z domobranci. Takrat pa se je pojavil dr. Valentin Meršol in prosil angleškega feldmaršala Alexandra za te nedolžne ljudi. Uslišan je bil in tako je bil zaustavljen prevoz ljudi v tedanjo Titovo Jugoslavijo.

Ta čas je bilo preko šest tisoč ljudi v taborišču. Vsi so bili rešeni in so preživeli sedaj razstreseni po vsem ameriškem kontinentu od seveda do juga. Vse to je zasluga dr. Valentina Meršola, namreč da so ostali živi in živijo z družinami v svobodi in blagostanju.

Iz tega je razvidno, kaj lahko napravi človek, ki ni imel nikake politične ambicije, želel je samo pomagati tem ljudem, ki so bili naenkrat brez doma.

Zato pridite to nedeljo, 14. februarja, v cerkev Marije Pomagaj na Holmes Avenue, ob 10. uri, in prisostvujte spominu na človeka, ki je imel toliko poguma v tako življenjsko kritičnem trenutku pred skoro 54 leti. **S.V.**

pa še na koncu postopka, ko bo že podpisani sporazum ratificiral. S tem bo sporazum začel veljati.

Ponedeljkov podpis prvega dokumenta med Cerkvijo in državo je nedvomno pomemben zgodovinski dogodek. Tako sta po podpisu izjavila tudi predsednika obeh komisij. Seveda samo v primeru, če bo na njegovi osnovi razmeroma kmalu sklenjen prvi mednarodni sporazum in če bodo temu sledili delni sporazumi. Cerkvena stran bo takšen razvoj podpirala in samo upamo lahko, da ga bo tudi državna. V luči priprav na popolno včlanitev v Evropsko zvezo so urejeni odnosi s katoliško Cerkvijo izjemno pomembni. ■

O možni gradnji stanovanjske hiše za starejše farane pri Sv. Vidu

Iz tedenskega Oznanila fare sv. Vida z dne 7. feb. 1999

Z veseljem sporočamo, da farni načrti za zidavo hiše zadovoljivo napredujejo, čeprav neizogibno počasi. Preteklega 21. novembra je skupina okoli 25 faranov obiskala Breckenridge Retirement Village v Willoughbyju, Ohio, kjer so si ogledali hiše in stanovanja za starejše ljudi.

Nato je naš finančni svet že naslednji dan, 22. novembra, sklical v cerkveni dvorani sestanek za naše farane, ki bi se zanimali za podobna stanovanja na farnem zemljišču.

Ob koncu tega informativnega sestanka so se interesi z izpolnitvijo posebnega obrazca lahko odločili, da se za stanovanja zani-

majo, da pa hočejo o tej stvari bolj podrobne informacije in se o vsem tem bolj natančno pomeniti s člani finančnega sveta.

Dozdaj se je 15 faranov prijavilo za stanovanje. Če bo fara dobila od škofije dokončno dovoljenje za gradnjo stanovanjske hiše, so tudi pripravljene prevzeti tozadevne finančne obveznosti. Za tri nadaljne interesente pa je zadeva še v teku.

V naslednji fazi bo farni pastoralni svet, na podlagi vseh tozadevnih informacij, odločil glede projekta. Prav tako bo o tem odločal tudi farni finančni svet. Če bosta oba sveta ugotovila in odločila, da je ta načrt gradnje zares primeren in izvedljiv, ga bo fara predložila škofiji v oceno in odobritev.

Če bo škof dal dovoljenje, potem lahko fara začne planirati gradnjo enkrat spomladi. Molimo v ta namen! Prav tako informirajte o tem projektu tudi druge, ki jim je dobrobit fare sv. Vida pri srcu. ■

Sin ji je umrl

Ob obnovi naročnine za letošnje leto nam je sporočila ga. Jožefa Sommers, da ji je 29. novembra 1998 v Bušnji vasi v Sloveniji umrl sin Jože Govednik. Ga. Sommers, ki ji je 15. marca lani umrl mož Stanley, se zahvaljuje vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se ji stali ob strani, posebej tu vnukinja Aniti in vnuku Martinu Govedniku ter bratu Zvonkotu Govedniku in njegovi družini, živeči na Blokahnova vas. Ga. Sommers živi v mestu Sonoma, Kalifornija, in dodaja: "Dragi sin, naj ti bo lahka domača zemlja, saj tvoja mama moli za pokoj tvoje duše noč in

dan. Bil si in boš večno moj sin."

Škof Baraga dan na Floridi

Vsakoletni dan škofa Barage na Floridi bo letos v soboto, 6. marca, v mestu Holiday, ki leži severno od Tarpon Springs na US Rte. 19. Ob 12. uri opoldne se bo pričela sv. maša v cerkvi St. Vincent de Paul, ki se nahaja na 4843 Mile Stretch Drive v sredini mesta Holiday.

Kosilo in program po sv. maši bo v Best Western Tahitian Resort na 2337 US 19, samo par milj od cerkve. Za rezervacijo pri kosilu in programu, kličite g. in go. Herbert Wegener, 5622 Mosaic Dr., Holiday, Florida 34690, tel. 727-937-7852. Vsi Slovenci, ki ste na počitnicah ali pa živite na Floridi, ste prisrčni vabljeni, da se udeležite te slovesnosti. **U.F.**

Umrli na Floridi

HOLLY HILL, Fla. - Dne 12. januarja je v bolnišnici Memorial v Ormond Beach, Florida, umrl 87 let stari Felix (Srečko) Augustin. Pogreb je bil 15. januarja s sv. mašo v cerkvi Prince of Peace v Ormond Beachu, pokopan je bil na pokopališču Volusia Memorial Park v istem mestu. Zapušča ženo Dorothy, sina Janeza (St. Leo, Fla.), sestro Maro v Wisconsinu ter dva brata v Sloveniji, Rev. Alojza in dr. Ceneta Avguštin in ostalo sorodstvo. Pokojni je bil dolgoletni naročnik našega lista, njegova vdova ga priporoča v molitev.

Na Dunaju slovenski znanstveni inštitut

Ljubljana – V novembru 1998 so minister za znanost in tehnologijo Republike Slovenije dr. Lojze Marinšek, rektor ljubljanske univerze prof. dr. Jože Mencinger in rektor mariborske univerze prof. dr. Ludvik Toplak slovesno podpisali izjavo o ustanovitvi Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju. V pravnem smislu bo deloval kot društvo. Njegov namen je spodbujanje znanstvenega in gospodarskega ter kulturnega sodelovanja med Slovenijo in Avstrijo. Preko tega inštituta se bo tudi Slovenija vključevala v dogajanje na različnih področjih evropske tehnologije in znanosti.

V okviru inštituta bosta poslovali knjižnica in dokumentacija. Izdajali bodo prospekte, brošure in knjige ter pripravljali in posredovali informacijsko gradivo o mednarodnih razpisih, projektih in programih znanstvenih

(dalje na str. 11)

Poročila treh rešencev iz groba v Kočevskem Rodu

Ušli so smrti

Robert A. Jernejčič

Ušli so smrti. Poročila treh rešencev iz množičnega groba v Kočevskem Rogu, uredil Ciril Turk, Mohorjeva založba, Celove-Ljubljana-Dunaj 1998, 223 str., m 2359 SIT.

Omenjena založba je ob koncu minulega leta izdala knjigo, v kateri trije bivši pripadniki slovenskega domobranstva Milan Zajec, France Kozina in France Dejak opisujejo, kako so se junija leta 1945 rešili iz zloglasnih kočevskih brez.

Pričevanja Milana Zajca, Franceta Kozine in Franceta Dejaka v Sloveniji niso bila, kljub strogemu državnemu nadzoru nad tovrstno literaturo, nikoli povsem neznan. Pričevanje Milana Zajca je bilo prvič objavljeno že leta 1949 v Argentini in se v sedaj objavljeni verziji v ničemer ne razlikuje, pričevanja Franca Dejaka pa so izhajala v dnevniku *Slovenec* leta 1995.

Tudi pričevanje tretjega, Franca Kozine, in njegova zgodba o pobegu smrti je bila javnosti, ki se je zanimala za ta del slovenske zgodovine, znana že od prej. Je torej vredno govoriti o nečem, kar že poznamo in o čemer smo morda na skrivaj že brali?

Zasluga Mohorjeve družbe je, da so vsa tri pričevanja prvič zbrana v eni sami knjigi. Vsekakor pa tudi niso samo brezplodno ponavljanje in pogrevanje že slišane. Prav nasprotno. Izpovedna preproščina, tragičnost dogodkov in velika želja po resnici so tisti elementi, ki bralca h knjigi dobesedno prilepijo in mu ne pustijo, da bi jo odložil, dokler ni prebrana njena zadnja stran.

Slovenski inštitut

(nadaljevanje s str. 10)

negi dela, ki povezuje time izvedencev ene ali več strok.

Nameravajo tudi podeljevati štipendije avstrijskim študentom, znanstvenikom pa financirati njihovo delo.

Inštitut bo deloval v prostorih Knaflejevega doma, ki je bil ustanovljen že leta 1676. V njem je našlo svoj dom že nekaj generacij slovenskih kulturnikov in znanstvenikov.

Za prenovo doma bo prispevala tudi Slovenija. Slovenski veleposlanik v Avstriji je Ivo Vajgl, pred leti generalni konzul SFRJ v Clevelandu.

Vsa pričevanja izpovedno moč dobijo v drugem delu, ko se poti vseh treh srečajo pred kraškim breznom v osrčju Kočevskega Roga, kjer vsak po svoje ukanejo smrt.

Milan Zajec je preživel tako, da je preko razmesarjenega trupla skočil v brezno, kjer je med mrličih in težkimi ranjenci preživel štiri dni. France Dejak in France Kozina sta imela srečo in pogum, da nista čakala na usodni strel v tilnik, ampak sta pravočasno odskočila in še živa padla v brezno, iz katerega se je prvi rešil že po 15 urah, drugi pa je v njem ostal dva dneva.

Vsem trem se je uspelo rešiti s pomočjo skal in drevesnih debel, ki so po miniranju, s katerim so partizani želeli zakriti kraj zločina, padle v jamo.

Pričevanja se končajo z begom vseh treh proti domu in naprej v emigracijo. Pot je spet polna pasti in nevarnosti. Smrt je prežala na vsakem koraku, in čeprav so ob poti naleteli na veliko naklonjenih ljudi, ki so jim pomagali, so se ubežniki srečevali tudi s takimi, ki so jim želeli vse najslabše.

Ni skrivnost, da so avtorji s svojimi spomini želeli pričati o eni sami veliki resnici. Eden od njih, France Kozina, je še letos marca (t.j. 1998, op. ur. AD) v pismu med drugim zapisal: "V tistem času (osebnih kriz, op. avtorja) sem si večkrat želel, da bi tudi jaz počival v Rogu skupaj s svojimi soborci. Kar me je tedaj leta 1945 vleklo iz množičnega grobišča, je bila sila po strašni resnici."

Soočenje s smrtjo v breznu je grozljivo. Grozljivi so opisi fizičnega umiranja v breznu, kjer, kot pravi eden od avtorjev, ko poskuša pod kupi mrtvih tovarišev najti izhodni rov, se trupla – ob ječanju ranjencev – vežejo med seboj kot korenine bukovnih dreves in ustvarjajo najtemnejše prizore groze, s katerimi se ne more primerjati noben od devetih krogov Dantejevega pekla. Mučenja, poniževanja vseh vrst, in druga sadistična izživljanja nad vojnimi ujetniki, pa so samo eno od sporočil knjige.

Ob fizičnem nasilju vsi trije avtorji hote ali nehote postavljajo pred nas večje vprašanje in zrcalo o našem značaju. Knjiga tako s seboj nosi, ob nesporni zgodovinski in pričevalski vrednosti, še sporočilo o kulturni podobnosti Slovencev v štiridesetih letih tega stoletja.

Odpira vprašanje odnosov med nami. Kakšni smo med seboj?

Pred kočevskimi brezni se v vlogi partizanov in domobrancev ne srečujejo tujci, pač pa znanci, sosede, someščani in sošolci, ki jih je vojna vihra ločila v dva tabora. France Kozina je tik pred kočevskim breznom opazil starega znanca partizana Janeza Šego iz bližnjega kraja, s katerim sta bila med vojno skupaj na partizanskem oficirskem tečaju. "Ko me je ugledal, je povesil oči in se umaknil v kabino."

Večina pa ob zločinah ne poveša oči. Ko se je pred likvidatorjem v kočevskem breznu znašel France Dejak, pripoveduje: "Sem zaslišal glas domačina z Brega: Udari hudiča ribniškega! Kasneje pa se je tudi sam hvalil, da je mene in še veliko drugih pospravljaj v Rogu."

In če je domačin z Brega, vsaj v tem primeru, samo verbalno priganjal v smrt znanca, je v pogledu zanikanja vsega človeškega med nami veliko strašnejša pripoved Franca Kozine:

"Pred menoj je stal France Karl, Miklavov iz Jurjevice. Skoraj neviden nasmešek mu je trenil preko obraza. Premeril me je z očmi od nog do glave in ni pokazal, da sva stara znanca. Hip nato nasmešek izgine, samo iz oči še sije porogljivost. Postane uraden." "Glej me v oči in odgovarjaj! Kako se pišeš?" "France Kozina." "Od kod si doma?" "Iz Sušlja pri Ribnici." "Koliko časa si že bil pri domobrancah?" "Osemnajst mesecev." "Obrni se v brezno in počepni!"

Avtorji zastavljajo moreče moralno vprašanje, od kod v Slovincu bestialnost, da bo nekje daleč v gozdu, kjer ga nihče ne vidi, ubil sošolca, nekdanjega prijatelja, znanca, ne odtujenega someščana, ampak vaščana?

Dogajanja na robu brezna so strašen pomnik slovenski škodoželjnosti in pregovorni nesposobnosti, da bi prerasli zamere. Pokaže se, kako je v varnem zavetju fizičnih in ideoloških gozdov nepomemben znanec, domačin, ali pa kako lahko nekdo, o katerem smo menili, da mu lahko brezmejno zaupamo, postane podivjana pošast. Vsa pričevanja so zato tudi nekakšna slovenska zgodba o dobrem in slabem, pa tudi o sprenevedanju, ko je za storjena dejanja potrebno prevzeti odgovornost.

Prav to najbolj plastično opisuje France Dejak. Ko so ga v Kočevju vezali za zadnjo pot v kočevski Rog, je med stražarji opazil partizana, domačina. Stopil je k njemu in mu oddal svoj srebrni prstan, narejen iz italijanskega kovanca za pet lir, s prošnjo, naj ga da

(dalje na str. 12)

Avtorica spodaj objavljenih pesmi je na Floridi živeča Contessa Ertrude de Suiza de Bourbon, rojena Ertruda Barl v Ljubljani. Poročena je z grofom Adrianom de Suiza de Bourbon iz špansko-francoske kraljevske družine. Živela je mnogo let v Latinski Ameriki, zadnja leta pa na južni Floridi. Z možem imata dva otroka, zelo aktivna je bila v poslovnem svetu do svoje upokojitve. Veliko časa posveča dobrodelnim organizacijam, med njimi so American Red Cross, American Heart Association idr. Spoznala sva se ob zborovanju Družbe za slovenske študije v Boca Ratonu, Fla., lanski september. Ur. AD

OSEBNA PESEM – ZLATA MLADOST

Čas se menja,
človek se menja,
menja se osebna pesem
ter občutki srca.

VIHAR ŽIVLJENJA

Preko poljan se širi grmenje,
viharja, neurja strašno bobnenje,
počasi, leno se plazi po nebu,
kot da pošasti bi šle k pogrebu.

Ptice nič več ne slišim žgoleti,
potočki prenehali so žuboreti,
demonsko grozeča od bliskov ovita,
dolina v plašč temen je zakrita.

Cvetke k tlom upognila je toča,
odnaša mladost mi reka deroča,
moje srce je rana skeleča,
izguba ljubezni je moja nesreča.

V MISLI ZATOPLJENA (Sentimentalna poezija)

Ko mili zvoki nežne melodije
z menoj v deželo sanj hite,
mi vsa realnost z meglo se zakrije,
po licih grenke mi solze polze.

Kje zdaj si in kaj delaš?
Mogoče drugo ljubiš in ji dvoriš,
mene pozabljaš,
med drugimi krožiš.

Kje zdaj miruje tvoj pogled?
Kam usmerjene so ti oči,
prelepe, temne, zapeljive,
ki vzamejo mi vse moči.

V družbi njeni polni moči oblastne
ji govoriš besede, vroče, strastne,
odkril skrivnost si njenega srca,
ker nosiš v sebi lastno čast moža.

Pozabljaš skrb, nesrečo in trpljenje,
ljubezen vsaka tebi je življenje,
ti veš, da ugajaš dvem očem,
oholo drzen si, ko mimo grem.

Ker veš, da omamiš svojo žrtev,
igraš se s srci vseh žena,
nekoč pa ta tvoj strup bo mrtev,
ko boš spoznal življenja tla.

Prešel bo čas ljubezni in veselja,
mladost zgubila bo svojo moč,
leta prinesla bodo spremembe,
svetlobo bo zakrila noč.

Vse naše upe in sladkosti
spreminja čas nam v bridkosti,
življenje v nič se nam razblini,
neznanim bitjem ostanemo spomini.

O ženskih hlačah in zastonjskih potovanjih

Punca, ti tega ne razumeš

BUENOS AIRES, Ar. - Razumljivo je, da z zanimanjem prebiramo, kadar v Sloveniji kaj pišejo o nas. Vsak človek rad vidi, da je predmet pozornosti. Zato vestno brskamo za članki o "argentinskih Slovencih", pa naj bo v Družini ali v Delu, da imenujem dvoje nasprotnih pozicij. Seveda, potem smo včasih užalosteni, ker pisanje ni vedno prizano.

To pretirano zanimanje je sad dejstva, da smo bili desetletja zamolčani in je še vedno neka novost, da nas po demokratizaciji upoštevajo v javnih občilih. Upoštevanje pa je lahko različne narave; včasih je dobrohotno, drugičkrat slabonamerno. Pa tudi temu se človek privadi, da ga tepejo, čeprav smatra, da bi bil vreden pohvale.

Pred kratkim je doma izšla knjiga "Otroci dveh domovin", ki je študija o drugi generaciji naše emigracije. Spisal jo je nam že znani Zvone Žigon, sedaj pri Inštitutu za izseljenstvo Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU).

Ušli so smrti

(nadaljevanje s str. 11)

njegovi mami, da bo imela spomin na sina. Čeprav mu je domačin obljubil, da bo mati prstan dobila, pa kasneje obljube ni nikoli izpolnil.

In v tem je tudi ena od resnic te knjige. Kaj so posamezniki storili s takimi darili? Ali so si upali povedati, kdo jim ga je dal? Ali se še spomnijo, kjer so darilo dobili, ali pa so že vse pozabili.

DELO, Književni listi
4. februarja 1999

Delo je nadvse zanimivo in bi predlagal, da ga vsi vestno preštudiramo in soočimo njegove poglede z našimi. Avtor sam v zasebnem pismu prijatelju priznava, da je v mnogih zadevah "kritičen". Kritika pa je vedno dobrodošla, seveda pod pogojem, da je dobronamerna ali pa vsaj, da je stvarna in njen namen ni rušiti. Skozi tuja očala lahko vidimo stvari, ki so nam sicer neopazne. Ob tem moramo biti avtorju hvaležni, čeprav včasih z njim ne soglašamo.

Če me je Žigonova knjiga veselo presenetila, me je pa zelo užalostil komentar o njej, ki ga je v Delu (Književni listi, 12. novembra 1998; članek je nato ponatisnila še Ameriška domovina, 26. nov. 1998) napisala nam tudi znana Alenka Puhar, pod naslovom "Domotožje iz Patagonije" (?).

Škoda, večkrat berem kakšne njene spise in se mi zde stvarni, umestni in pozitivni. A to pot je drugače. Nič nimam proti strokovnemu pogledu članka (na to se gospa očitno spozna). Zbodel me je kriterij, po katerem izbira primere, citate ali anekdote. Zboleli so me nekateri komentarji in naravnost razjezila strupena vprašanja.

Dobro vemo, da ni potrebno klevetati, da nekoga očrnimo. Dovolj je, da o njem zastavimo dvoumno vprašanje, pa ga spravimo ob čast. Tak je primer, ko gospa zapiše: "Ali je mogoče biti hkrati še Slovenec in moderen, demokratičen Argentinec?" (te močne črke in tiste, ki sledijo v tekstu, so v originalu, op. ur. AD)

S tem enostavno vsiljuje bralcu prepričanje, da tisti,

ki smo "še Slovenci", ne moremo biti moderni, še manj demokratični. Ker sem član generacije, o kateri piše, bi srčno rad vedel, na podlagi česa mi Alenka Puhar očita pomanjkanje modernizma ali demokratičnosti.

Seveda ni ta edini sporni zapis v članku. Saj piše tudi o "modreih", ki "vladajo tej miniaturi državi"; in trdi, da "v tej argentinski enklavi ne prenesejo modernih izmišljij, pa četudi gre samo za ženske hlače". Se vidi, da gospe že dolgo ni bilo pri nas, sicer bi si prihranila blamažo vsaj s to zadevo o hlačah.

Nekaj pa me je v članku naravnost užalostilo. To je, da od vseh številnih trditev in anekdot v knjigi Alenka Puhar popolnoma izven konteksta citira le izjavo majhne deklice, ki sredi Patagonije trdi, da "ko bom velika, bom učiteljica slovenščine, da bom lahko šla zastonj v Slovenijo". Da ni dvoma o namenu citata, ob koncu celotnega članka avtorica v "post scriptum, da se ne izgubi v množici neprebranih strani in knjig" navede še stran, na kateri je ta izjava zabeležena, in omenja številko še druge strani, kjer ima deklica vrstnike, ki "hodijo v cerkev" (?) na sobotni srednješolski tečaj - malo zaradi slovenščine, še bolj pa zaradi končnega izleta v Slovenijo, kamor bodo smeli sami, brez nadzora staršev."

Jož, kakšen škandal. Ti ljudje so pa res popolnoma nenormalni: skupina mladih hoče iti na potovanje pa brez nadzorstva staršev! V čem je izrednost tega pojava, ne vem. Če je pa gospa hotela namigniti, da se našim mladim slovenščina kreše in da hodijo na tečaj samo zaradi potovanja (in seveda učiteljice poučujejo le zaradi zastonjskega obiska Slovenije), naj bo le mirna.

Štejem si v čast, da sem bil član prve skupine arbiturientov STRMB in nismo nikamor potovali. Kakih petindvajset letnikov je za nami veselo dokončalo tečaj, ne da bi se jim sploh sanjalo o kaki možnosti obiska Slovenije. In če bi to potovanje naenkrat postalo

VABILO

TORONTO, Ont. - Kanadski slovenski kongres (KSK) bo slavil 13. marca 1999 desetletnico njegove ustanovitve z rednim letnim občnim zborom v dvorani Brezmadežne in slavnostnim koncertnim večerom, na katerem bo izvajal znani slovenski operni in koncertni umetnik prof. Marko Bajuk ob spremljavi pianista prof. Andreja Jarca arije in solospesve iz svetovne in narodne glasbene zakladnice. Slavnostni govornik bo bivši dvakratni minister v slovenski vladi prof. dr. Janez Dular.

Občni zbor KSK bo ob pol petih popoldne v mali župnijski dvorani. Na občnem zboru bo sodeloval tudi predsednik Svetovnega slovenskega kongresa dr. Jože Bernik. Celovečerni koncert se bo pričel ob 7. uri zvečer. Koncertu bo sledil slovenski večer z bogato večerjo.

Vstopnina za koncert in večerjo je \$15.00. Vstopnice so vam na voljo pri odbornikih KSK. Slovenski rojaki, pričakujemo Vas!

Odbor KSK

nemogoče, tudi ne bo zmanjkalo dijakov v naših učilnicah.

Zadeva učiteljic je bolj kočljiva. Citat deklice, izvzet popolnoma iz konteksta, je nesramno namigovanje na "zastonjska potovanja v Slovenijo". Desetletja in desetletja so naše učiteljice poučevale in edino plačilo jim je bil iskren "Bog lonaj". Če je bila potem nekaterim dana možnost obiska daljne domovine, je to poleg priložnosti potrebnega strokovnega izpopolnjevanja le skromna zahvala za dolgoletni trud.

Nikomur ni nič podarjeno. Če bi naše učiteljice vse ure, ki jih žrtvujejo v poučevanju slovenske besede in pesmi, v udeležbi sej in pripravljanju učne tvarine, namenile v plačano delo, pa čeprav le kot služkinje po domovih, bi v nekaj letih nabrale dovolj denarja za luksuzno potovanje v Slovenijo, pa še bi jim ostalo, da bi na primer lahko kupile zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije in ga poklonile gospe Alenki Puhar, da bi lahko nekoliko bolj stvarno presojala argentinske Slovence.

Sicer pa naj bo avtorica brez skrbi. Če bo šlo tako naprej, bomo kmalu ostali tudi brez teh potovanj. V začetku vsakoletna in zastonj se sedaj vršijo vsaki dve leti; učiteljice si morajo same plačati 20% stroškov vožnje, ostali del vozovnice pa založiti, da se jim potem vrne.

In ker argentinska gospodarska kriza hudo prizadene "še Slovence", bo marsikateri učiteljici to "zastonj" potovanje nemogoče. Dejansko se je letos že dogodilo, da izbrana oseba ni mogla potovati zaradi denarnih razlogov, druga je sklenila ostati doma, ker je smatrala, da je celoten način organiziranja nečasten, tretjo (ki naj bi nadomestila eno prvotno vpisanih) pa so s praznimi razlogi zavrnilo iz Ljubljane. Izbiro, kdo potuje in kdo ne, namreč sedaj opravljajo v Ljubljani, morda zaradi "modernizma" in "demokracije".

Ob vsem tem mi je spomin nehote poromal v tisti večer, ko smo se poslavljali od umrle učiteljice Mije Markež. V množici, ki se je zbrala na "Markeževini", si lahko srečal zrelega moža, katerega je pokojna "gospodična Mija" poučevala še v taborišču v Avstriji, ali pa dvanajstletnega fantiča, kateremu je še zadnjo soboto prilivala ljubezen do slovenske besede.

Čez polnoč je že bilo, ko se je skupina mladih s Pristave zbrala ob krsti. Po stari slovenski navadi (res, nič "moderni") sta molitev in slovenska pesem glasno odmevali v noč. Solze v očeh pa so bile plačilo pokojni, ki ga ne odtehta nobeno "zastonj potovanje", ker so bile izraz iskrene hvaležnosti in ljubezni.

Avtorica članka se je spravila na stvar, ki je ne razume. In to je vedno nevarno. Naša skupnost je sicer lahko objekt sociološke študije, a naše življenje je vredno spoštovanja. To je ena temeljnih človekovih pravic.

(dalje na str. 13)

V BLAG SPOMIN

KAREL IN JULIJANA PETEK

1894 - 1960

1907 - 1998

POČIVAJTA V MIRU

IN VEČNA LUČ NAJ VAMA SVETI.

Žalujoci:

hčerki: Joži Meglič in Lenka Mišmaš

sin: Franc snaha: Olga

vnuki: Nicholas, Mark in Daniel

vnukinje: Julie, Judy, Monica, Diane, Connie in Susan

pravnuki: Nicholas, Shane in Stephen

pravnukinje: Elizabeth, Madesan in Evon
ter ostali sorodniki v Ameriki in Sloveniji.Joseph L.
FORTUNAPOGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
Cleveland, Ohio
Tel. 216-641-0046Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoči.CENE NIZKE
PO VAŠI ŽELJI!

V BLAG SPOMIN

NAŠE LJUBLJENE SESTRE
IN TETE,

NIKOLI POZABLJENE

Micke (Mary) Ivec

ob šesti obletnici smrti

Umrla je 3. februarja 1993

Srčno ljubljena nam Micka,
šla prezgodaj si od nas.
Dobra, skrbna si nam bila,
kako brez Tebe je dolg čas.
Spomin na Te je naš zaklad,
saj vsak od nas Te imel je rad.

Žalujoci ostali:

Angela Hutar — sestra
Nečaki in nečakinje v Ameriki
in Sloveniji,
ter ostalo sorodstvo.

Američanka sredi nastanka in razvoja slovenstva v prejšnjem stoletju

Iz Dakote na breg in ... naravnost v pomlad narodov

Sem in tja se zgodi, da se od daleč zapodi med nas repatica, se malo ustavi in začne zanimati za ta svet. HOLLY CASE, mlada zgodovinarica iz Amerike, sodi v to kategorijo svetlih kometov. Že dobro leto živi sredi nas, kar ji finančno omogoča Fulbrightova štipendija, osebno pa zanimanje za staro avstrijsko monarhijo in srednjo Evropo. Po dobrem letu zna tekoče slovensko in ve toliko o revolucionarnem letu 1848 kot malokdo.

Alenka Puhar

Kot mnogi ljudje iz velikega sveta je tudi Holly Case zašla sem (vsaj delno) zato, ker je znala srbohrvaško, pa se je ljudem, ki podeljujejo štipendije, zazdelo, da to ne more biti prav daleč od tukajšnje govorice. V resnici pa se je znanje srbohrvaščine izkazalo za bolj moteče kot ne in to na dveh ravneh.

Na osebni ravni pridobivanja novega znanja se ji je dogajalo, da je bila bližina dveh jezikov ovira, tako da se je morala resno opomniti in zatirati srbske in hrvaške besede, akcente, vrstni red. Na družbeni, javni ravni pa se ji je dogajalo, da so jo gledali postrani, kadar se je potrudila komunicirati po srbohrvaško, da bi bila ljudem bliže. Tega v teh krajih niti najmanj ne cenijo. Če ne zna po slovensko, torej raje pove po angleško.

Njene možganske celice so zelo dojemljive za lingvistične čarovnije. V svojem kratkem življenju se je naučila že nemščino (v Celovcu in tam je spoznala tudi Slovence ter se ovedela, da je prav blizu neka Slovenija), madžarščino in srbohrvaščino. To pa so jeziki, ki odpirajo dostop v davno minule čase črno-žolte moharhije.

Narava in pojavne oblike patriotizma

V Ljubljano je prišla z načrtom, da razišče nastanek in razvoj slovenstva v prejšnjem stoletju. Za izhodišče si jemlje znamenito leto 1848, dobo revolucij po mnogih državah Evrope, tudi leto, ko se je zamajala, a nato znova ujela avstrijska

PUNCA...

(nadaljevanje s str. 12)

Omenjeni članek pa je kot pljunek, ki je padel na grob tolikih naših učiteljev, ki so se v tujini izželi v ljubezni do Slovenstva, pa naj so si ga predstavljali moderno ali starinsko. Saj je krščanstvo tudi vedno manj moderno, pa nas uči, naj odpuščamo tistim, ki "ne vedo, kaj delajo". Sem spada to pot tudi gospa Alenka Puhar.

Tone Mizerit
Svobodna Slovenija,
14. januarja 1999

ska država. Njeno zanimanje je posvečeno identiteti Slovencev, samo/dojemanju in samo/razumevanju med Slovenci ter razvoju tega fenomena sredi 19. stoletja.

Zanima jo torej, kako, kdaj in v kakšni obliki so se Slovenci došli kot nekaj od Nemcev drugačnega, drugega, morda nasprotnega. Kako in zakaj so koga drugega, daljnega začeli dojemati za "brate". Zanima jo narava in pojavnost oblike patriotizma ... Takšne stvari. Vsemu temu pa se posveča predvsem skozi optiko tiska, torej kako se je vse to kazalo, poročalo, dojemalo, artikuliralo in propagiralo v tiskani besedi tistega časa.

O vsem tem bo nekoč napisala knjigo. Za zdaj ima načrt zanjo in nekaj poglavij, bolj shematsko kot izdelano, a v posameznih kosih dovolj temeljito. Že iz osnutka je razvidno, da izraza iskanja ter izkazovanja identitete zaznava v najrazličnejših temah, tudi tistih, ki na prvi pogled ne sodijo zraven.

Zanima jo odnos do vseh mogočih slavizmov (panslavizem, jugoslavizem in drugi načrti za povezave v večje "rodovne" skupnosti). Zanimajo jo pogledi na religijo in Cerkev, na jezike, literaturo in kulturo, na izobraževanje in vzgojo, na vojsko, vojake, oborožitev in narodno gardo, na slovensko narodnost in druge narode.

Posebno pozornost posveča temu, kako so posamezni avtorji videli tehnologijo in napredek/razvoj/spremembe. Zato z dodatno previdnostjo pretehtava kočljive, "spolzke" izraze, kot so denimo liberalen, konservativen, tudi Slovenec in Nemec. Hkrati s tem raziskuje, katero katalištvo je bilo bolj konservativno in katero bolj reformno naravnano.

Ekvidistanca

Ker ji je jasno, da ločnica med slovenskim in nemškim ni prav jasna, se ukvarja z metodami in strastmi, ki so spremljale ločevanje - denimo, kdo in zakaj je veljal za nemškutarja. Veliko pozornosti posveča odnosu med prestolnico in provinco ter medsebojnim očitkom o tempu sprememb, o počasnosti in hlastanju, o preveliki in premajhni revo-

lucionarnosti ... Pri tem ves čas vzdržuje ekvidistanco, se pravi, da upošteva tako nemške kot slovenske časopise.

Ker je Američanka (vsaj domnevam, za zato), se ji posreči vse to početi brez zagrete mešanice zamer, zavisti, strahu, nezaupanja itd., ki je tako značilna za sosedske odnose v Evropi in za kamnito pokrajino stereotipov, ki tu prevladuje, posebej pregreta pa zna biti na prostoru osrednje Evrope.

Korpus primarnega gradiva, ki ga raziskuje, je zelo obsežna, ker gre za čas izjemnega razcveta vsakršne pisane besede, torej tudi in predvsem periodičnih publikacij. Identitete so se oblikovale v množici besed. V kratkem je "relativno majhna skupina slovenskih intelektualcev že vzpostavila lik slovenskega patriota, opisala njegove dolžnosti in prispevala k oblikovanju in utrjevanju njegovih nazorov".

"Najobičajnejša in verjetno do neke mere nezavedna metoda definiranja patriota," ugotavlja avtorica, "je zarisovanje tistih, ki so njegovi prijatelji in onih, ki so sovražniki. Med druge je slovenski patriot iz leta 1848 štel Italijane, probundovske Nemce, Žide, protestante, nemške katolike, k prijateljem pa je uvrščal večino Slovanov in nekaj katolikov, ki so živeli znotraj meja cesarstva."

Vendar pa takoj dodaja, da je bila večina slovenskega ali slovensko orientiranega tiska zelo patriotsko naravnana do Avstrije nasploh in do avstrijske monarhije ter cesarja posebej. Slovenci so poudarjali svojo novo odkrito slovenskost, se ognjevitost postavljali po robu pangermanizmu in tistim med sabo, ki so veljali za nemškutarje, hkrati pa so bili zagreti Avstrijci. Očitno zgodba, ki je trajala še svoje tri četrtine stoletja.

Slovensko nasprotovanje nemškutarjem je samo en del kompleksnega pojava. Slovenski patriot je bil hkrati zelo gorak tudi "madžaronom", "lahonom" in kategoriji, ki je bila znana kot "Roth-schwarz-gelber". Vsa ta municija pa se je uporabljala tudi proti ljudem, ki so bili narodnostno in politično neopredeljeni ali preprosto ravnodušni.

To je bila tudi doba izrazitega iskanja vezi z drugimi Slovani, s Čehi, Poljaki, Hrvati. Slovenci si sicer niso želeli razbitja monarhije, vendar so priznavali, da bodo, če do tega pride, iskali povezave z drugimi Slovani, zlasti z južnimi.

Biografski zbornik ob 60-letnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani

NEW YORK, NY - SAZU v Ljubljani je ob koncu 1998. leta izdala jubilejno publikacijo *Slovenska akademija znanosti in umetnosti ob šestdesetletnici*, Biografski zbornik, uredil Janez Orešnik, 442 strani. V uvodni besedi v zborniku je predsednik SAZU dr. France Bernik podčrtal sledečo misel:

"Šestdesetletnica je prvi pomembnejši jubilej Slovenske akademije in umetnosti v novi državi, Republiki Sloveniji. To dejstvo opozarja na zgodovinski prelom v evropski zgodovini v letih 1989/90, in tudi pri nas. Spremembe teh let se močno odslikavajo v vseh državah vzhodne Evrope in v novo nastalih državah po razpadu totalitarnega političnega sistema, v njihovem družbenem, kulturnem in znanstvenem življenju.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti kot nacionalna ustanova ni bila izključena iz tega dogajanja. Primerjati je treba samo pričujoči biografski zbornik s tistim pred desetimi leti in razlika med njima postane očitna. Ne toliko razlika v članstvu, na katero vpliva več dejavnikov, drugačna in kakovostnejša, zlasti bolj mednarodna so znanstvena in umetniška prizadevanja naših članov, opisana v novem zborniku. Prav tako opazen je premik v sestavi dopisnih članov. Če so ob petdesetletnici še močno prevladovali zlasti člani iz republik nekdanje Jugoslavije, se je stanje v devetdesetih letih normaliziralo. Več je dopisnih članov iz zahodnoevropskih držav in Združenih držav Amerike." ... "Največ obveznosti nam novi položaj nalaga za mednarodno dejavnostjo. Danes imamo sklenjenih pogodb o znanstvenem sodelovanju z več kot dvajsetimi evropskimi akademijami znanosti. Zlasti plodno je sodelovanje z Evropsko akademijo znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu, z drugimi predvsem sosednjimi nacionalnimi akademijami pa bo stike treba še razširiti in okrepiti..."

"Biografski zbornik je ob šestdesetletnici SAZU poglobljena publikacija, ki se ji bodo pridružile še druge, prav tako tehtne knjižne izdaje. Prednost tega zbornika je vendar v tem, da bo našo javnost seznanil z najnovejšim stanjem Akademije, z osebnostmi in dosežki rednih, izrednih in dopisnih članov, pa tudi s seznamom pokojnih akademikov. Zbornik je tako naša izkaznica pred svetom, podoba celote in vsakega izmed nas posebej. Akademija je toliko vredna, kolikor je vredno delo njenih članov."

V zborniku so med 180-imi življenjepisi tudi tri aktivnih članov Družbe za slovenske študije v ZDA: sam dr. Franceta Bernika, predsednika SAZU, ki je častni član DSS, in dva ameriška dopisna člana SAZU in sicer prof. dr. Henry Cooper (Indiana University, Bloomington) in prof. emer. dr. Rado L. Lenček (Columbia University). **R.L.L.**

Vendar sredi 19. stoletja še ni bilo konsenza glede tega, kako in s kom naj bi se to dogajalo in zgodilo:

"Mnogi so bili proti Hrvatom," pravi Holly Case, "in so bili nezaupljivi do bana Jelačića (toda te je slovenski tisk etiketiral za nemškutarje ali madžarone), pa tudi do slovenskih patriotov. Nekateri so si želeli zveze s Hrvaško in Srbijo iz čisto gospodarskih razlogov."

Sredina 19. stoletja s svojimi izjemno hitrimi, radikalnimi spremembami je Slovenca hitro postavila pred dejstvo, da je njihov jezik nerazvit in ni kos moderni dobi. Za celo družino političnih pojmov je bilo treba nenadoma najti ali ustvariti besede. In ko so se našle in bile ponujene v rabo, jih mnogi niso razumeli, ker niso bile enoznačne in uveljavljene.

Gre za pojme in izraze kot ustava, kandidat, delegat in delegacija itd. Nekateri so torej predlagali previdnost pri zahtevah, naj se slovenski jezik uradno vpelje v javno življenje, v upravo

in pisarne, češ da bi bilo bolje, ko bi prej dozorel. Gre za posebno "jezikovno odtujenost", pravi avtorica, za posledico takšnih neugodnih okoliščin, ko mnogi niso znali dovolj dobro niti slovensko niti nemško, ali pa vsaj niso bili kos pisarnemu, uradnemu jeziku:

Bleiweisove Novice so se spremenile ...

"Poleg tega se je narava tiska in rabe jezika vrtoglavo hitro spreminjala. Mnogi kmetje so se spraševali, kaj se dogaja z Bleiweisovimi *Novicami*, da so vesti o letini nenadoma zamenjali dolgi članki o slovenskem črkopisu in zakaj so risbe plugov in kako se njih naredi nadomestile sheme o avstrijskem političnem položaju, na katerih so Madžari tolkli Hrvate, Poljaki sedeli vkovani v verige, italijanski uporniki pa prebadali avstrijske soldate.

Bleiweis se je sicer zavedal, v kaj spreminja *Novice*, a je branil svoj koncept, češ da ko bo začel izhajati slovenski politični časnik

(dalje na str. 14)

Volčji pes, slovenski pes

O špicih, teh davnih človekovih štirinožnih prijateljih na Ljubljanskem Barju, sem že pisal in vendar naši najstarejši psi zaslužijo, da se jim tokrat posvetim še na poseben način. V njih prav zaradi poglobljenega študija in strokovnih poizvedb vse bolj vidim pasjo praraso, ki ji iz vrste razlogov lahko mirno duše rečemo naša, slovenska.

Domestifikacija ali udomačitev evropskega polarnega volka je še vedno zapletena zadeva. K sreči so novejša arheološka odkritja le postregla z zanesljivimi dokazi. Tako so pred več kot dve desetletjema nemški arheologi naleteli v kraju Oberkassel pri Bonnu na grob, v katerem sta bila pred približno 12.000 leti, v ledeni puščobi tundre ob iztekajoči se zadnji ledeni (würmski) dobi, pokopana mož in njegova žena, z njim vred pa še njun zvesti pes; pri reviziji najdbe je paleontolog Georg Nobis l. 1979 jasno zapisal, da gre za nedvomno udomačitev avtohtonega volka in da pes ustreza predstavi, kakršno imamo dandanes o rasi špic (spitz dog v anglo-saškem strokovnem slovu).

Pse prarase špic so doslej našli v različnih kulturnih obzorjih na različnih koncih naše (evropske) celine, tako v mezolitski in kasnejši bronasti dobi. V azijsko-afriških prostranstvih zmernejše klime naj bi bil zaploditelj modernih psov šakal. V parjenju šakalnih psov in sibirskih volkov naj bi se razvil prednik modernih ovčarjev; s severovzhoda naj bi ta prišel v Evropo s prvimi selitvami Indogermanov oziroma Indoevropejcev.

Najdbe naših barjanskih psov, ki jih je odkril Karl Deschmann na svojem prvem in drugem kolišču v letih 1875-1876, torej povsem ustrezajo po značilnostih in merah tistemu, kar je v stroki označeno kot špic oziroma prašpic (veliki in mali), medtem ko tretja barjanska prarasa ustreza zarodnikom modernih ovčarjev.

Pomembno je dejstvo, da je prarasa špic, torej rasa delovnih psov (in ne ožje specializiranih ovčarjev), ugotovljiva prav na tistih dveh izanskih koliščih, kjer so bili najdeni bakreni predmeti (in talilne naprave) kanaanitskega izvira.

Za preučevanje naših barjanskih psov so več kot nalašč najdbe njihovih poznejših sorodnikov, ki jih poznamo v kraljevih grobnih gomilah v Vendelu na Švedskem, torej iz 6. in 7. stoletja po Kristusu. Primerjava najdenih lobanj in ko-

sti pokaže, da gre za identično pasjo praraso, ki se v tisočletjih ni praktično v ničemer spremenila.

Še več, prav nordijski ljudsko izročilo zlahka pomaga razložiti nekdanjo namembnost teh odličnih delovnih psov: bili so čuvarji brez primere, dalje lovci, tudi specializirani na perjad, pa lovci na tjunje in njorke (vrsto pingvinov), končno še goniči goveda in ovčarski psi.

Zanimivo je, da so špicom rekli na Švedskem celo "krzneni psi", sicer prepoznavnim kot rasa Jämthund. Še posebej pomembno za špice je bilo, da so v ostrih klimatskih razmerah pomagali v človeškem gospodarstvu čez vse leto in tako gospodarju omogočili preživetje.

Vse te vrline so nedvomno v ledenih subarktičnih pogojih našil tal v zgodnji bronasti dobi imeli tudi naši barjanski špici. Niso omogočili le preživetja razmeroma številnemu rodu koliščarjev na obeh naselbinah severno od Iga (Studenca) pred 4000 leti, ampak so se izkazali še kot idealne vlečne

IZ DAKOTE...

(nadaljevanje s str. 13)

Slovenija, se bodo tudi *Novice* vrnile k stvarim, ki bolj zanimajo bralstvo ter prepustile politične teme drugim. Vendar se *Novice* niso več vrnile v prejšnji okvir."

Vse to, ponujeno decembra tudi v obliki predavanja v historičnem seminarju na ZRC SAZU, je raziskala in dojela v dobrem letu dni. Med avtentičnimi zbirkami starih časnikov, ki jih hranijo ljubljanske knjižnice in arhivi.

Glavnina njenega znanja slovenščine je sad samostojnega učenja, ker se slovenski tečajji za tujce ponujajo predvsem dopoldne, ko ona sedi v arhivih. Med knjigami, ki so ji veliko pomagale pri učenju, so kriminalke Agathe Christie, v originalu in v prevodu, recimo. Seveda pa je za podlago izobrazba, ki jo je dobila doma. Ne samo v Južni Dakoti, tej daljni državi sredi ZDA. Predvsem na univerzi v Mt. Holyoke, kjer je imela vrsto imenitnih učiteljev. Denimo Josifa Brodskega. S posebno hvaležnostjo pa omenja še Istvana Deaka, ki je na Kolumbijski univerzi eden vodilnih poznavalcev tega, kar se imenuje Habsburško cesarstvo, stara Avstrija, avstroogrška monarhija, srednja Evropa. ■

Rubrika ZNANOST
Delo, 27. jan. 1999

oziroma vprežne živali v trgovini na velike razdalje, s sanmi čez drn in strn od našega Barja, ob Alpah do Baltika in čez zaledenelo morje v južno Skandinavijo, takratno Nordijo, domala mitično deželo Ultima Thule.

S sanmi so potovali na sever kanaanitski in levantinski tovari bakra ter bron, dišave, verjetno vino, nedvomno žito in olivno olje, s severa so se vračali k čakajočim rečnim ladjam tovari oklovine, krzna, morda botrovine in nedvomno jantarja.

Ižanski barjanski špici so najjužnejši doslej najdeni oziroma ugotovljeni nordijski psi prarase, ob že omenjenih praovčarjih. Ko so se podnebne razmere omilile, so se naši nordijski psi umikali v hladnejše severne predele. Na evropskem severu so se kot živi pasji fosili ohranili do modernih dni; iz njih so pognale moderne rase špicov.

Po holandskem in kasneje nemškem posredovanju sta se uveljavili oznaki za isto raso, ki izvira od prašpicov: Keeshond oziroma Wolfspitz, po naše volčji špic.

Po dimenzijah glave, navzkrižnemu ugrizu, čokati srednji postavi in zlasti močnih nogah ustrezajo predstavi, ki jo skušamo dobiti na podlagi ostalin prašpicov, denimo z našega Barja.

Gobček modernih volčjih špicov je značilno kratek, volčji, barva dvoplastnega kožuha je siva oziroma sivo rjava, značilna je še obrazna maska iz temnejših sivih prog, prav tako spominjajo na volka temnejše lise na sprednjih kolenih.

Prvi moderni vočji špici so prišli v Slovenijo šele leta 1990. Leta 1993 je prišlo na svet prvo slovensko leglo, njegovi predniki izvirajo iz Češke. Čeprav se volčji špici privajajo na nove slovenske podnebne razmere po posredstvu čeških, madžarskih, holandskih in nemških legel in čeprav kot takšni nikakor niso naši avtohtoni psi, vendar na svoj način nadaljujejo izročilo, ki je vzniknilo s slavno vlogo izanskih barjanskih špicov in ki je z doseženim zenitom Deschmannovih kolišč že kmalu zatem tudi zašlo. Morda si ob občudovanju volčjih špicov nehote priključimo v spomin njihove nordijske prednike na naših tleh.

Davorin Vuga
Rodna gruda, dec. 1998

Slovenščina za tujce

Slovenščine se učijo predvsem študentje slovanskih jezikov in potomci slovenskih staršev – Največji interes v sosednjih državah

Tujci se čedalje raje učijo slovenščine. Po podatkih ministrstva za šolstvo in šport se slovenskega jezika v tujini uči okoli 900 mladih. Največje zanimanje za učenje je v sosednjih državah, kot so Italija, Avstrija in Madžarska, v nekdanjih jugoslovanskih republikah ter v drugih slovanskih deželah, predvsem na Poljskem, Slovaškem, Češkem, v Rusiji in Bolgariji.

Slovenščine se učijo predvsem študentje slovanskih jezikov, in sicer kot dodatnega izbirnega tujeta jezika, pa tudi potomci slovenskih staršev, je razložila Mojca Nidorfer Šiškovič s Centra za slovenščino kot drugi (tuji) jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Državni sekretar za visoko šolstvo dr. Pavel Zgaga je poudaril, da slovenščina postaja jezik, ki bo imel zahtevnejšo vlogo v stikih z Evropo. Po drugi strani pa se bo slovenski narod moral resno soočiti z dejstvom, da je materinščino mogoče braniti z znanjem čim več tujih jezikov.

Po vsem svetu ima Slovenija 39 lektoratov slovenskega jezika, v Sloveniji pa je 35 lektorjev tujih jezikov glavnih evropskih jezikovnih skupin – v zadnjem letu tudi kitajščine in japonščine.

Od 39 lektoratov slovenskega jezika v tujini jih 19 deluje na osnovi meddržavnih pogodb in meduniverzitetnih sporazumov: 18 od teh jih z gradivi oskrbuje Filozofska fakulteta v Ljubljani in enega Pedagoška fakulteta v Mariboru.

Za drugih 20 lektoratov slovenskega jezika skrbijo tuje fakultete. Število lektoratov za slovenski jezik pa se povečuje. Lani so odprli dva, in sicer na Poljskem in v Bruslju. Letos bo ponovno začel delati lektorat v Padovi.

Dobili pa so tudi ponudbo za ponovno odprtje lektorata na **Columbijski univerzi v New Yorku**. Tja naj bi poslali profesorje v okviru Fulbrightovega programa.

Za posebno velik dosežek pa ministrstvo za šolstvo in šport, ministrstvo za zunanje zadeve in Filozofska fakulteta v Ljubljani štejejo izboljšanje položaja slovenščine na dunajski univerzi. Kmalu bo izšel razpis za gostujočega profesorja slovenskega jezika za dve leti; delati naj bi začel v študijskem letu 1999/2000.

Svetovalka šolskega ministra Melita Steiner je povedala, da komisija za slovenščino na tujih univerzah pri ustanavljanju lektoratov slovenskega jezika upošteva

nacionalni interes (kot je na primer ustanavljanje lektoratov na območjih, kjer živijo slovenski zamejci, zdomci in izseljenci), strokovni interes (ustanavljanje lektoratov na območjih slovanskih jezikov – na Poljskem so lektorati slovenskega jezika kar na 4 univerzah) in politični interes (na primer ustanovitev lektorata v Bruslju).

Interes za učenje slovenščine v tujini je vse večji, odkar je postala državni jezik, po drugi strani pa tudi EU daje velik poudarek učenju tako imenovanih manjšinskih jezikov, pravi Steinerjeva.

Kako se učijo slovenščine kot tujega jezika? Lektor slovenskega jezika na univerzi v Budimpešti Mladen Pavičič je za Delo povedal, da ima trenutno 10 študentov v treh skupinah. Študij ni obvezen, razen za rusiste, ki se poleg ruščine učijo še enega slovanskega jezika – in nekateri se odločijo za slovenščino. Za vse druge je slovenščina konjiček: zanjo so se odločili, ker so bili v Sloveniji na potovanju ali na počitnicah in jim je bila dežela všeč, ali pa, ker jih zanima sosednja država. Po uk mora biti čim bolj zanimiv in prilagojen, pravi Pavičič.

Kljub malemu številu študentov se na budimpeštanski univerzi zavedajo pomena lektorata za slovenski jezik; študente slovenščine za pomoč pri prevajanju večkrat zaprosi celo vojska, pomagajo pa tudi na srečanjih politikov, ker primanjkuje ljudi, ki bi znali slovensko. Med nekdanjimi študenti se najde tudi kakšen, ki je nadaljeval študij v Sloveniji, mnogi pa postanejo prevajalci slovenske književnosti.

Novost iz Avstralije: medmrežje

V Avstraliji bodo začeli z novim projektom, z učenjem slovenščine po internetu; sedanji lektorat na Macquarie University v Sydneyju je postal predrag – za ta denar bi namreč lahko vzdrževali tri lektorate slovenskega jezika kje drugje. Zato bo lektorica slovenščine Metka Čuk marca letos začela tečajji slovenščine po internetu na naslovu www.slovenian.com, kjer že lahko dobite podrobnejše informacije in prikaz nekaterih nalog.

Študentje, ki se bodo vpisali v tečaj, bodo dobili posebno geslo za vstop na spletno stran. Za vsak tečaj bo na internetu na voljo posebna stran. Štirje tečajji bodo namenjeni slovenski slovnici, študentje pa se bo-

(dalje na str. 16)

Nagrajene zgodbe slovenske misijonarke iz Indije s. Marije Sreš

Novi dom sredi revnih kmetov v Gudžeratu

Marija Sreš, slovenska misijonarka in pisateljica, je na fotografijah, ki dopolnjujejo njeno knjigo Tam, kjer kesude cveto, namesto v redovniški obliki v sariju. Že četrta stotletja živi v enem najrevnejših podeželskih predelov indijskega podkontinenta. Naučila se je prisluškovati tamkajšnji miselnosti, ne da bi se nanjo odzvala z dogmo. V povračilo so jo staroselke sprejele za svojo.

Za to delo je Marija Sreš pred tremi leti v kategoriji kratkih zgodb dobila drugo nagrado Gudžeratske književne akademije in s tem postala prva tujka, ki je v tej deželi prejela literarno priznanje. Njena druga knjiga *Kavita Sathe Samvad (Pogovori s Kavito)*, pa je izšla novembra 1997.

Marija Sreš – Marijaben, kot ji pravijo v krajih Lusa-dija, Limbda, Pulera, Sabrun, Sarki Limbija – si je v okviru redovniškega poslanstva ustvarila svoj drugi dom sredi malih revnih kmetov v Gudžeratu. Za cilj si je kot izrazito vitalna osebnost postavila izboljšanje

la kot ženska, kot redovnica, sploh pa kot posameznica, ki je kot popolna tujka vstopila v prostor, kjer so stvari od nekdaj enake in naj bi zaradi koristi peščice ostale take tudi vnaprej.

Zbirko, v katero je vključenih 12 pripovedi, avtorica uvaja z Zgodbo o moji zgodbi. Pove nam, kaj ji daje pogum, da vztraja na poti, ki jo je spoznala kot pravo zase.

Prve tri novele v knjigi so literarno predelane epizode iz gudžeratskega okolja. Pretresljive so vse, posebej pa Nesreča z buldožerjem, ki izstopa tudi po književni plati. Naslednje pripo-

Knjiga novel Marije Sreš je v slovenščini izšla prav ob petdesetletnici deklaracije OZN o človekovih pravicah. Med prebiranjem njenih zgodb ponovno sprevidiš, kako zelo marsikje praksa še zaostaja za teorijo. V Gudžeratu, kjer cveti žilavo drevo kesuda, so življenjske razmere za ženske del prebivalstva takšne, da nanje ni moč aplicirati nobenega od tridesetih členov te deklaracije.

Marija Sreš (roj. 1943 v Bratonicih) je redovnica in misijonarka, ki že od leta 1971 prebiva v indijski državi Gudžeratu. V glavnem mestu te dežele, Ahmadabadu, je diplomirala iz gudžeratskega jezika in književnosti, nato pa več kot dvajset let preživela na severu, med plemeni Dungri Garasija.

Problematiko vaškega ženskega življa iz teh plemen – nepismenih, brezpravnih – je opisala v zbirki zgodb *Girasma ek Dungri (Ohraniti življenje pri življenju)*. V slovenščini smo jo pred kratkim dobili z naslovom *Tam, kjer kesude cveto*. Zahvala za prevod, ki ga je s pomočjo Tamare Vedenik pripravila avtorica, velja celjski Mohorjevi družbi.

kakovosti življenja tamkajšnjih staroselk, najbolj zatiranih bitij v Indiji.

Sreševe pove: "V Indiji je ženska stvar ali boginja. Kot žrtev revščine, verskih spon, večstoletne tradicije, družbenih navad in nevednosti ne išče zase drugih poti. Z vdanostjo, da je na svetu zato, da služi in da jo obrca tisti, ki ravno pride mimo, opravlja svoje delo. Tudi sama o sebi ne misli, da je kaj več kot stvar. Zavesti o sebi kot samostojni osebi preprosto nima."

Marija Sreš, ki je kot osemindvajsetletna redovnica odpotovala v Indijo, je štiri leta po svojem prihodu v Gudžeratu zastavila vse svoje moči za to, da bi tamkajšnje vaščanke, nešolane, brez vsakršnega premoženja, brez svojih dohodkov in pravic do dediščine, postale odgovornejše za svoja življenja ter bi se začele zavedati svojega človeškega dostojanstva in svoboščin. Da njihov odgovor na vse, kar jih doleti hudega, ne bi bil več "karvu pade" – tako mora biti.

Ko beremo te zgodbe, sprevidimo, kakšno orjaško nalogo si je pisateljica zada-

vedi zajemajo misijonarkina doživetja, oblikovana v sklenjene enote; deloma so literarizirane deloma avtobiografske. V njih beremo, kako so se ženske iz sabarkantskega okoliša naučile brati in pisati; ustanovile so mlečno zadrugo; ustanovile cestno gledališče.

Izvem, kako so prelisčile podkupljivega uradnika in kako so potekale krajevne volitve; leta 1986 – kar je bil dejansko odločilni korak – so osnovale vsegudžeratsko žensko gibanje Mahila Milap.

Marija Sreš je dobra opazovalka, njena pripoved pa je kakor svet, o katerem piše, neposredna, trda, celo groba. Brez ovinkov opisuje spolno izkoriščenost domačink, pogosto komaj doraslih deklic. Njena stališča, ki so jih izoblikovale situacije, v katerih je tudi ona včasih za las odnesla celo kožo, so ostra. Sama se zaveda, da marsikaj v njenih novelah ne bo pogodu "nedeljskemu kristjanu", zraven pa pove, da je to, kaj naj bi v misijonih pravzaprav počele ženske, za večino pravzaprav popolna neznanka. Vendar pomisleki, ali se ne utegne kdo na njeno pripoved od-

Na pokopališču v Vipavi

Obnova Lavrinovih sarkofagov

Na pokopališču v Vipavi obnavljajo granitna sarkofaga, ki ju je v svoj rojstni kraj poslal Anton Vitez Lavrin, avstrijski generalni konzul v Egiptu, arheolog in eden od pionirjev odkrivanja faraonske zapuščine. Sarkofaga stojita na grobni parceli vipavske rodbine Hrovatin, ki je dedič Lavrinove zapuščine. V prvem sarkofagu počiva Lavrinov najstarejši sin Albert Aleksander, v drugem pa starši, mati Jožefa in oče Jernej. En sarkofag tehta okrog 15 ton.

Anton Lavrin spada med tiste Slovence, ki so zaradi svoje nadarjenosti, znanja, delovne vneme in drugih lastnosti v obdobju Avstrogrske naredil veliko kariero. Rodil se je v Vipavi 21. januarja 1789. Gimnazijo je obiskoval v Gorici, študiral teologijo v Ljubljani, leta 1816 pa je na Dunaju končal pravo.

Zaradi znanja jezikov – govoril je latinščino, nemško, italijansko in francosko ter pozneje tudi nekaj orientalskih – je dobil kmalu diplomatsko službo. Leta 1828 je postal generalni konzul v Palermu, 1834 pa generalni konzul v Egiptu s sedežem v Aleksandriji.

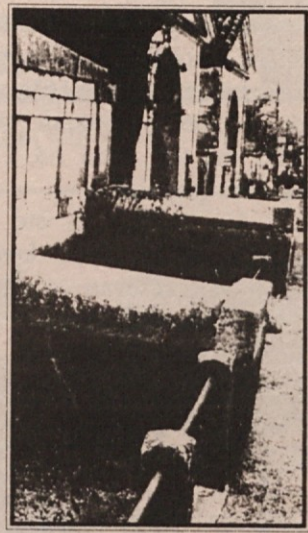
Za zasluge na diplomatskem področju mu je avstrijski cesar Ferdinand I. podelil viteški naslov in red železne krone 3. stopnje. Za podpiranje krščanskega prebivalstva v Jeruzalemu ga je odlikoval papež Gregor XVI. Lavrin je podpiral tudi delovanje Ignacija Kobleharja, slovenskega misijonarja in raziskovalca v osrednji Aziji.

Posebne pomena so njegove arheološke raziskave in odkritja v piramidah na območju Gize. Zbral je pomembno zbirko egipčanskih starin. Narodnemu muzeju v Ljubljani je podaril okrog 200 staroegiptovskih spomenikov.

Najdragocenejše darilo Lavrina rodni Vipavi in domovini pa sta enkratna staroegipčanska spomenika. To sta sarkofaga, ki ju je poslal v Vipavo. Iz Aleksandrije so ju z ladjo pripeljali v Trst. Od tod pa so ju več dni vozili z volovsko vprego prek Krasa v Vipavsko dolino. O tem so junija 1845 poročale tudi Bleiweisove Novice.

zvatih občutljivo ali tudi z izrecnim nasprotovanjem, Marije Sreš po njenem dolgoletnem razdajanju za druge in hkrati lastnem človeškem dozorevanju, bržkone ne bodo omajali. **M.D.**

DELO, Književni listi,
21. januarja 1999

Vipavska granitna sarkofaga iz starega Egipta sta del svetovne zapuščine, saj so poleg vipavskih na svetu samo še štirje. Namenjeni so bili pripadnikom kraljeve družine.

Lavrinove starše so po prekopu položili v desni sarkofag ob pokopališkem zidu junija 1845, Lavrinov najstarejši sin Albert, Aleksander pa je umrl 30. marca 1846 in je pokopan v levem sarkofagu. Domnevajo, da je tudi Lavrin želel počivati skupaj s sinom in starši v Vipavi, vendar se je njegova življenjska pot končala v Milanu, kjer je umrl 12. junija 1869.

Sarkofaga na vipavskem pokopališču je zob časa zelo prizadel in jima je grozil razkroj. En sarkofag je počen, drugi pa zaradi vremenskih vplivov poškodovan. Oba spomenika sedaj obnavljajo s sredstvi, ki so jih prispevali rodbina Hrovatin (njeni člani so potomci viteza Lavrina), občina Vipava in ministrstvo za kulturo Slovenije. Sarkofaga bodo zaščitili tudi z nadstrešnico, ki so jo že zgradili. **M.**

Novi glas, 14.1.1999

KOLENDAR

društvenih prireditev

FEBRUAR

13. – Dramatsko društvo Lilija priredi Maškarardo v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

14. – Misijonska Znamkarska Akcija ima kosilo v šolskem avditoriju pri Sv. Vidu.

28. – Slovenska šola pri Sv. Vidu postreže skosilom v farni dvorani. Serviranje od 11. dop. do 1. pop.

MAREC

5., 6. in 7. – Slovenski narodni dom na St. Clair Ave. praznuje 75. obletnico.

21. – Federacija slovenskih narodnih domov prireja "Mož in žena leta" banket v SND na St. Clairju.

28. Kosilo pri župniji Sv. Vida s serviranjem od 11. dop. do 1. pop. Kosilo prirejajo DNIJ in tri KSKJ društva v korist župnije.

(dalje na str. 16)

Misijonska srečanja in pomenki

1267. Zopet se oglašam s prošnjo, da se

to nedeljo, 14. februarja, udeležite kosila Misijonske znamkarske akcije v Clevelandu, ki bo v šolskem avditoriju pri Sv. Vidu od 11. do 1. ure popoldne.

Naj Vas misel, da ste s svojo navzočnostjo na kosilu pomagali reševati probleme našim misijonarjem. Ti imajo vse mogoče težave, a se zavedajo, da so le orodje v božjih rokah, kar bodimo tudi mi!

Oglasila se je misijonarka s. Terezija Benigna Šteh, ki deluje v Južni Afriki vse svoje misijonsko življenje. Piše: "Dear Mrs. Lavriša. Iskrena hvala za Vaše pismo in dar \$500, kar sem prejela v redu. Iz srca Vam želim in vsem, ki delate, in onim, ki darujejo, božje varstvo čez vse leto. Naj Vam Gospod da zdravje in veselje pri Vašem delu za blagor naših misijonov in duše nam zaupane.

Denar bom oddala g. patru, ki je star 76 let, pa še vedno skrbi za ves misijon; zelo je vesel Vaše pomoči, je zelo dober človek.

Letos so štirje fantje končali študiju v seminarju. Čakamo kdaj bodo diakoni. Molimo, da bodo goreči za širjenje božjega kraljestva. Bom še pisala pozneje. Eden je bil posvečen, ki je prišel iz Ugande in je moral čakati, da se je naučil južnoafriškega jezika, to pa je bilo težko. Sedaj je duhovnik in pomaga patrom.

Žal moje oči pešajo, sem v 89. letu starosti. Bom še pisala, če bodo oči zdržale. Če mi pišete po angleško, mi bodo sestre prebrale, ker sem jaz vedno bolj slepa in gluha. Sestre so dobre, rade me imajo, nočejo, da govorim o smrti, vendar saj tam pri Bogu je moj

pravi dom. Hvaležna s. Terezija Benigna Šteh."

Kar precej dobrotnikov je poslalo svoj dar: Za srečke ob božičnici \$621; A. Tushar (za vip. gimnazijo) \$50; ga. Doljanc \$20; Ivanka Kete \$40; F. in A. Urankar \$100; V. in N. Tominec (za Želimlje \$50, za Škofove zavode \$50) \$100; T. Lamovec \$50; N.N. \$200; I. Hirschegger \$100; N. Tomc (za s. Marijo Pavlišič) \$270; Veronika Devine (za s. Pavlišič) \$30.

Dalje: N.N. (za nadškofa Franca Rodeta \$3000, za karmeličanke-Sora \$1000, za potrebnega duhovnika tudi \$1000) \$5000; M. Coffelt (za vip. gimnazijo) \$100; ga. Pustotnik (za 4 misijonarje v Ruandi in Burundiju 4 sv. maše za pok. Franka) \$400; N.N. (za vip. gimnazijo) \$1000, za gimnazijo v Šentvidu \$1000, za gimnazijo v Mariboru \$1000) \$3000; sv. maše MZA člane žive in pok. (za Rev. Franca Urbanijo) \$150; M. Celestina (za Rev. Urbanijo v spomin pok. mame) \$30; M. Lavriša (za Rev. Urbanijo v spomin pok. mame) \$20.

Vsem dobrotnikom v imenu vseh, ki bodo prejele te darove, naš iskren: Bog povrni in blagoslovi Vaše delo!

Marica Lavriša

1004 Dillewood Rd.
Cleveland, OH 44119

BRALCI
AMERIŠKE DOMOVINE!
PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVLA
ZA RAČUN POMOČI DRŽAVE
OHIO - AID FOR THE
AGED PRESCRIPTIONS

Progressive Slovene Women of America

proudly announces the Fourth Edition of
Treasured Slovenian and
International Recipes

Name

Address

City/State/Zip

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

BRICKMAN & SONS

FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Preganjanje kristjanov v Indiji

Pismo, ki sledi, je v Družini z dne 7. februarja objavil misijonar v Indiji g. Jože Cukale D.J. Ur. AD

Da krščanski svet Indije že nekaj let pogumno prenaša svoj misijonski križ in prejema tudi vence mučeništva, ni nekaj novega.

Zadnje mesece pred božičem in v novem letu 1999 pa pretresajo naše brate in sestre, posebno v deželi Gudžarat, novi pogromi s strani maloštevilnih fanatikov, združenih v stranki BJP in RSS, ki imajo zaslombo v sedanji koaliciji delhijske vlade.

Razbijanje svetišč, posebno katoliških verskih središč, onečaščenje redovnih misijonark, zapiranje versko zavednih in domoljubnih vernikov je zavzelo take širine, da so indijski časopisi, televizija in radio začeli buditi vest vladnih slojev, ki so Cerkev odločno nenaklonjeni.

9. januar 1999. Časopisi poročajo, da se je tudi predsednica Kongresne stranke Sonja Gandhi odločila stopiti na prste gudžaratski vladi in je že prehitela ministrskega predsednika Vajpajec-Atala.

Na nevarno novinarjevo vprašanje, ali se je morda podala v deželo preganjanj, da si ogleda ruševine cerkva, šol in samostanov kot kristjana, mu je zasilila: "Tukaj sem kot predsednica Kongresne stranke." In zadržala: "Če se vlada ne bo potrudila ustaviti preganjanja in če se vladajoča stran ne bo zganila, bo moja stranka vložila na najvišje sodišče predlog, da Delhi odstavi gudžaratsko vlado in prevzame vodstvo dežele v svoje roke."

Ustrahovani kristjani in predstavniki krščanskega tiskovnega središča duhovnik Dominik Emanuel računajo bolj na Sonjo kakor na vladno koalicijo delhijske vlade, ki je z izjemo Atala pod vplivom vsehindijske stranke BJ ADVANIJA, ki je zli duh protikrščanskih in protimuslimanskih pogromov.

Vendar se močno dozdeva, da so sedanja preganjanja Kristusovi Cerkvi le v prid. Sveti Duh je nedvomno najboljši evangelist. Vsa Indija je zdaj obveščena in z njo ves svet, da maloštevilni David drži krepko v svojih rokah Golijata. Moč Svetega Duha valja na pragu novega tisočletja množice h Kristusu kot še nikdar prej, pišejo mediji. Tako je neki precej znani Hindujec obiskoval različna

božanstva, išoč odgovora na svoje dvome. Našel je Kristusa in zdaj ga oznanja množično in uspešno drugim. Moj 'Guru' je Kristus, on me je naučil ljubiti in oznanjati ljubezen. Tega pa nasprotniki evangelija ne znajo.

Znani pisatelj in časnikar, ki je spet našel pot v Očetovo hišo, John Dayal, je postal veliki zagovornik pravic kristjanov. Bolj levičarski urednik časopisa MID-DAY je prevzel v roke zadevo preganjanih kristjanov po Indiji, ko je intervjuval indijskega predsednika, notranjega ministra in zastopnike stranke BJP. Piše, da je nastop protikrščanske vlade najboljša priložnost zadnjih 50 let, da Indija najde pot h Kristusu.

Morda pa je res, da bo Atal izpolnil obljubo in razglasil leto 2000 za Kristusovo leto v vsej Indiji?

A vsa polena, ki jih prenapeti hindujci mečejo kristjanom pod noge, ne bodo zavrla Cerkve, da ne bi pogumno vstopila v Kristusovo dvatisočletnico.

Jesus je vedno na strani tistih, ki so preganjeni. ■

KOLENDAR

(nadaljevanje s str. 15)

APRIL

5. do 11. — Newyorški Slovenci organizirajo smučarski izlet v Aspen, Kolo.

10. — Tabor DSPB priredi družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Pričetek ob 7. uri. Po večerji ples, igrajo Veseli godci.

11. — Dramsko društvo Lilija uprizori burko v treh dejanjih "Na tankem ledu" v Slovenskem domu na Holmes Ave. s pričetkom pop. ob 3.30.

11. — Kr. št. 2 SNPJ priredi vsakoletno polka zabavo, v SDD na Recherjevi, od 1. pop. do 9. zv.

17. — Primorski klub priredi "Primorski večer" v SND na St. Clairju.

24. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi materinsko proslavo, v farni dvorani, s pričetkom ob 6.30 zv.

24. — Pevski zbor Zarja ima spomladanski koncert združen z večerjo in plesom. Serviranje večerje od 5. do 6.30 zv., koncert ob 7. uri, nato ples

MAJ

19. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi materinsko proslavo po sv. maši ob 10. uri.

30. — Društvo SPB prireja spominsko sv. mašo pri Lurški Materi božji na Chardon Rd. Pričetek ob 12. uri popoldne.

JUNIJ

19., 20. — Tabor DSPB priredi Spominsko proslavo, na Slovenski pristavi.

JULIJ

11. — Misijonska Znamkarska Akcija ima piknik na Slovenski pristavi. Začetek s sv. mašo ob 12. uri.

25. — Slovenska šola pri Sv. Vidu prireja piknik na Slovenski pristavi.

SEPTEMBER

26. — Društvo SPB organizira romanje k Žalostni Materi božji v Frank, Ohio Sv. maša opoldne, druge pobožnosti ob pol treh.

OKTOBER

3. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete ima kosilo v šolski jedilnici.

16. — Fantje na vasi priredijo koncert v SND na St. Clair Ave.

23. — Štajerski in prekmurski klub priredi martinovanje v SND na St. Clairju.

24. — Pevski zbor Zarja priredi jesenski koncert v SDD na Recherjevi ulici.

NOVEMBER

6. — Pevski zbor Glasbene Matica priredi koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Avenue.

13. — Belokranjski klub priredi martinovanje v SND na St. Clair Avenue.

Slovenščina za tujce

(nadaljevanje s str. 14)

do lahko učili tudi uporabne slovenščine, kot na primer pisanja čestitke; če bodo vključeni v diskusijsko skupino, pa se bodo med seboj lahko tudi pogovarjali. Na internetu bodo na voljo slovar ter učbeniki, ki si jih bodo lahko študentje sami odtisnili.

Posamezen tečaj bo obsegal 15 do 20 lekcij in bo stal 280 avstralskih dolarjev, kar je okoli 280 nemških mark.

Metka Čuk je povedala, da je učenje slovenščine po internetu namenjeno predvsem potomcem Slovencev v angleško govorečih deželah. presenečena pa je bila nad velikim interesom zlasti v Ameriki in Kanadi; oglašil se je celo študent iz Jordanije.

Čukova vidi prednosti učenja po medmrežju v tem, da študentom ni treba v Slovenijo, lahko se slovenščine učijo kadar koli in kjer koli, učenje je dostopno po vsem svetu.

Ljudje, ki se želijo učiti slovenščine, so stari od 25 do 65 let in navadno že imajo diplomu. Učenje slovenščine po internetu je zamišljeno bolj kot hobi, vendar pa bodo lahko študentje opravljali tudi izpit in dobili potrdilo. Ministrstvo za zunanje zadeve naj bi trem najboljšim študentom ponudilo štipendije za poletno šolo.

Andreja Žibret
Delo, 25. januarja 1999